

WWW.AKOEDU.IR

اولین و با کیفیت ترین

کلاسی های vip کنکور
آگادمی کنکور در ایران

جهت دریافت برنامه ی شخصی سازی شده یک هفته ای رایگان کلیک کنید و یا به شماره ی ۰۹۰۲۵۶۴۶۲۳۴ عدد ۱ را ارسال کنید.

۲۰۰ تست منطق درس ۹ - قضیه شرطی و قیاس استثنایی

- ۱) کدام گزینه به ترتیب، نوع قضایای شرطی منفصل مرتبط با گزاره‌های زیر را به درستی مشخص می‌کند؟
 الف) نه هر دو صادق، نه هر دو کاذب
 ب) شاید هر دو صادق، نه هر دو کاذب
 ج) شاید هر دو کاذب، نه هر دو صادق
 د) حقیقی - مانع‌الرفع - مانع‌الجمع
 ه) حقیقی - حقیقی - مانع‌الرفع
 ۲) مانع‌الرفع - مانع‌الجمع - مانع‌الرفع
 ۳) حقیقی - حقیقی - مانع‌الرفع
 ۴) مانع‌الجمع - مانع‌الجمع - حقیقی
- ۲) کدام یک از قضایای منفصل زیر، با بقیه متفاوت است؟
 ۱) عدد یا زوج است یا فرد.
 ۲) گروه خونی او یا A^+ است یا O^- .
 ۳) فردا یا سه‌شنبه است یا چهارشنبه.
 ۴) در بازی فوتبال یا تیم الف برنده می‌شود یا تیم ب.
- ۳) در رابطه با استدلال زیر چه می‌توان گفت؟
 «هر چیزی یا در زمانی به وجود آمده است یا از ازل بوده است.
 هستی از ازل بوده است.»
 ۱) هستی در زمانی به وجود نیامده است.
 ۲) مغالطه‌ی وضع تالی دارد.
 ۳) مغالطه‌ی رفع مقدم دارد.
 ۴) بر طبق قاعده‌ی وضع مقدم است.
 ۵) اثبات یک طرف آن نفی طرف دیگر است.
- ۴) در استدلال «می‌توان گفت الف ج است، در صورتی که به ه باشد» در حالت نتیجه‌ی قطعی داریم که با تأیید حکم «الف ج است» می‌توانیم حکم را نتیجه گرفت.
 ۱) دو - «ممکن است ب ه باشد»
 ۲) چهار - «ب ه است»
 ۳) دو - «ب ه است»
 ۴) چهار - «ممکن است ب ه باشد»
- ۵) اگر مقدمه‌ی دوم یک قیاس استثنایی اتصالی معتبر، سالبه باشد نتیجه‌ی آن
 ۱) حتماً از طریق رفع تالی حاصل شده است.
 ۲) حتماً از طریق وضع مقدم حاصل شده است.
 ۳) ممکن است از طریق رفع تالی و یا وضع مقدم حاصل شده باشد.
 ۴) تابع تالی مقدمه‌ی اول است.

- ۶ در قیاس استثنایی اتصالی تنها با دو حالت و می‌توانیم به نتیجه‌ی یقینی دست یابیم؛ زیرا در قضیه‌ی شرطی متصل مقدم تالی، و تالی مقدم است.
- (۱) وضع مقدم - رفع تالی - تابع - مستلزم
(۲) رفع مقدم - وضع تالی - تابع - مستلزم
(۳) وضع مقدم - رفع تالی - مستلزم - تابع
(۴) رفع مقدم - وضع تالی - مستلزم - تابع

- ۷ کدام گزینه قیاس استثنایی اتصالی معتبر می‌باشد؟
- (۱) اگر ورزش کنیم سالم خواهیم ماند. لیکن ورزش نمی‌کنیم. پس سالم نخواهیم ماند.
(۲) اگر به دستور پزشک عمل کنی درمان خواهی شد. لیکن به دستور پزشک عمل نکرده‌ای. پس درمان نخواهی شد.
(۳) اگر این دانش‌آموز علوم انسانی باشد کتاب منطق دارد. لیکن کتاب منطق دارد. پس دانش‌آموز علوم انسانی است.
(۴) اگر قوانین راهنمایی و رانندگی را رعایت کنی سالم به مقصد می‌رسی. لیکن قوانین را رعایت کرده‌ای. پس سالم به مقصد رسیده‌ای.

- ۸ نوع قضایای «مثلث یا متساوی‌الاضلاع است یا قائم‌الزاویه»، «حمید یا در آب است یا غرق نمی‌شود» و «این پراید یا سبز است یا سبز نیست» به ترتیب در کدام گزینه به درستی مطرح شده است؟
- (۱) منفصل حقیقی، منفصل غیرقابل جمع در کذب، منفصل غیرقابل جمع در صدق
(۲) منفصل غیرقابل جمع در صدق، منفصل حقیقی، منفصل غیرقابل جمع در کذب
(۳) منفصل غیرقابل جمع در کذب، منفصل غیرقابل جمع در صدق، منفصل حقیقی
(۴) منفصل غیرقابل جمع در صدق، منفصل غیرقابل جمع در کذب، منفصل حقیقی

- ۹ اگر قضیه‌ی «یا الف یا غیر ب» یک قضیه‌ی منفصل باشد، در تبدیل آن به یک قضیه‌ی شرطی متصل می‌توان گفت
- (۱) غیرقابل جمع در صدق - «اگر الف، آن‌گاه غیر ب»
(۲) غیرقابل جمع در صدق - «اگر غیر الف، آن‌گاه غیر ب»
(۳) غیرقابل جمع در کذب - «اگر غیر الف، آن‌گاه ب»
(۴) غیرقابل جمع در کذب - «اگر ب، آن‌گاه الف»

- ۱۰ کدام گزینه یک قضیه‌ی شرطی منفصل غیرقابل جمع در صدق است؟
- (۱) علی یا قبول می‌شود یا نمره‌ی زیر ۱۰ می‌گیرد.
(۲) علی یا نمره‌ی بالای ۱۲ می‌گیرد یا قبول می‌شود.
(۳) علی یا نمره‌ی بالای ۱۷ می‌گیرد یا قبول نمی‌شود.
(۴) علی یا قبول نمی‌شود یا نمره‌ی زیر ۱۰ می‌گیرد.

- ۱۱ کدام قضیه از اقسام قضایای شرطی منفصل محسوب می‌شود؟
- (۱) مریم یا نمره‌ی زیر ۱۲ می‌گیرد یا قبول می‌شود.
(۲) مریم یا نمره‌ی زیر ۱۰ می‌گیرد یا قبول نمی‌شود.
(۳) مریم یا نمره‌ی بالای ۸ می‌گیرد یا قبول می‌شود.
(۴) مریم یا نمره‌ی بالای ۱۲ می‌گیرد یا قبول می‌شود.

- ۱۲ اگر عبارت «الف یا ب است یا ج» قضیه‌ی شرطی منفصل حقیقی باشد، کدام عبارت صحیح خواهد بود؟
- (۱) اگر «غیر ب»، آن‌گاه «غیر ج».
(۲) اگر «ج»، آن‌گاه «ب».
(۳) اگر «غیر ج»، آن‌گاه «ب»
(۴) اگر «ب»، آن‌گاه «ج».

- ۱۳ اگر از قضیه‌ی «هر زمان کسی معلم باشد، انسان است.» نتیجه بگیریم که «میوه‌فروش معلم است.» به کدام مغالطه دچار شده‌ایم؟
- (۱) ایهام انعکاس (۲) وضع تالی (۳) رفع مقدم (۴) عدم تکرار حد وسط

- ۱۴ در کدام گزینه علت عدم اعتبار قیاس، مغالطه‌ی رفع مقدم است؟
- (۱) آن‌گاه رتبه‌ی برتر کنکور خواهی شد که در این کلاس‌ها شرکت کنی؛ تو رتبه‌ی برتر کنکور نیستی پس معلوم می‌شود در این کلاس‌ها شرکت نکرده‌ای.
- (۲) اگر کسی در کانادا زندگی می‌کند، تنها به زبان انگلیسی تکلم نمی‌کند؛ تنها زبانی که تو به آن تکلم می‌کنی انگلیسی نیست، پس در کانادا زندگی می‌کنی.
- (۳) هرگاه محموله‌ای جزء تجهیزات پزشکی و دارویی باشد مشمول تحریم نمی‌شود؛ پس واکسن کرونا مشمول تحریم نخواهد بود.
- (۴) هر کسی دانش‌آموز انسانی باشد آزمون‌های کانون را می‌شناسد؛ پس دانش‌آموزان تجربی آزمون‌های کانون را نمی‌شناسند.

- ۱۵ کدام گزینه به ترتیب بیان‌گر قضیه شرطی منفصل حقیقی و مانع‌الجمع است؟
- (۱) علم یا تصور است یا تصدیق - قضیه‌ی شخصیه یا موجهه است یا سالبه
- (۲) هر انسانی یا دانشجو است یا دانشجو نیست - هر انسانی یا دانش‌آموز است یا دانشجو
- (۳) فکر یا تعریف است یا استدلال - علی یا ایرانی است یا غیراروپایی
- (۴) هواپیما یا پرواز می‌کند یا در حال حرکت است - هواپیما یا بنزین دارد یا ندارد

- ۱۶ در کدام گزینه ترتیب مقدم و تالی در قضیه‌ی شرطی متصل متفاوت است؟
- (۱) از سر زلف عروسان چمن دست بدارد / به سر زلف تو گر دست رسد باد صبا را
- (۲) گر مخیر بکنندم به قیامت که چه خواهی / دوست ما را و همه نعمت فردوس شما را
- (۳) گر ماه من برفکنند از رخ نقاب را / برقع فروهد به جمال آفتاب را
- (۴) سعدیا گر بوسه بر دستش نمی‌باری نهاد / چاره آن دانم که در پایش بمالی روی را

- ۱۷ اگر از قضیه‌ی «هر موجهه‌ی کلی از نوع قضایای محصوره است» نتیجه بگیریم «هیچ قضیه‌ی شخصیه‌ای موجهه‌ی کلی نیست» از چه طریقی نتیجه حاصل شده است؟
- (۱) مغالطه‌ی ایهام انعکاس (۲) قاعده‌ی رفع تالی (۳) مغالطه‌ی وضع تالی (۴) قاعده‌ی وضع مقدم

- ۱۸ کدام قضیه از اقسام قضایای شرطی منفصل محسوب می‌شود؟
- (۱) مریم یا نمره‌ی زیر ۱۲ می‌گیرد یا قبول می‌شود. (۲) مریم یا نمره‌ی زیر ۱۰ می‌گیرد یا قبول نمی‌شود.
- (۳) مریم یا نمره‌ی بالای ۸ می‌گیرد یا قبول می‌شود. (۴) مریم یا نمره‌ی بالای ۱۲ می‌گیرد یا قبول می‌شود.

- ۱۹ اعمال شرط اول و دوم در قیاس اقترانی حملی در شکل دوم ایجاب می‌کند که:
- (۱) قیاس معتبر باشد. (۲) نتایج حالت‌های معتبر حتماً سالبه باشند.
- (۳) نیازی به بررسی شرط سوم نباشد. (۴) یکی از مقدمات حتماً جزئی باشد.

- ۲۰ کدام گزینه، پیرامون قضایای شرطی صحیح است؟
- (۱) همواره به اتصال دو نسبت حکم داده می‌شود. (۲) همواره مقدم از نظر لفظی قبل از تالی می‌آید.
- (۳) در قضیه‌ی شرطی متصل، مقدم تابع تالی است. (۴) ادات شرط باعث پیوستن مقدم به تالی می‌شوند.

۲۱

کدام گزینه به ترتیب بیانگر منفصل «حقیقی» و «مانعة الجمع» است؟

- (۱) علم یا تصور است یا تصدیق - هر قضیه‌ی شخصی یا موجه است یا سالبه.
- (۲) هر انسانی یا دانشجو است یا استدلال - هر انسانی یا دانش آموز است یا دانشجو.
- (۳) فکر یا تعریف است یا استدلال - علی یا ایرانی است یا غیراروپایی.
- (۴) هواپیما یا پرواز می‌کند یا در حال حرکت است - هواپیما یا بنزین دارد یا ندارد.

۲۲

در بحث از قیاس استثنایی، قواعد کدام دسته از قضایا به طور خاص مورد استفاده است؟

- (۱) سالبه
- (۲) حملیه
- (۳) شخصی
- (۴) شرطیه

۲۳

مجاز و محال بودن، اجتماع به ترتیب در کدام اقسام منفصله اتفاق می‌افتد؟

- (۱) مانعة الرفع - حقیقی
- (۲) مانعة الجمع - حقیقی
- (۳) مانعة الجمع - مانعة الرفع
- (۴) حقیقی - مانعة الرفع

۲۴

کدام گزینه شرطی منفصل است؟

- (۱) علی یا نمره‌ی زیر ۱۰ می‌گیرد یا قبول نمی‌شود.
- (۲) علی یا نمره‌ی بالای ۱۵ می‌گیرد یا قبول می‌شود.
- (۳) علی یا نمره‌ی زیر ۱۷ می‌گیرد یا قبول می‌شود.
- (۴) علی یا نمره‌ی زیر ۵ می‌گیرد یا قبول نمی‌شود.

۲۵

نتیجه‌ی یک قیاس استثنایی که فقط یک مقدمه‌ی شرطی منفصلی دارد،

- (۱) همیشه شرطی منفصل است.
- (۲) همیشه حملی است.
- (۳) همیشه شرطی است.
- (۴) می‌تواند حملی یا شرطی باشد.

۲۶

قیاس «تو با خدای خود انداز کار و دل خوش دار که رحم اگر نکند مدعی خدا بکند» براساس نتیجه «خدا رحم می‌کند» است.

- (۱) قاعده رفع تالی
- (۲) مغالطه رفع مقدم
- (۳) قاعده وضع مقدم
- (۴) مغالطه وضع تالی

۲۷

کدام قضیه مانعة الجمع است؟

- (۱) جسم یا رسانا است یا غیرفلز
- (۲) ماه یا به دور خورشید می‌گردد یا به دور زمین
- (۳) قضیه یا حملی است یا منفصل حقیقی
- (۴) هر موجودی، یا جاندار است یا دارای احساس نیست

۲۸

هرگاه از عبارت «اگر غیر الف آن‌گاه غیر ب» نتیجه بگیریم «ب». می‌توان گفت

- (۱) دچار مغالطه‌ی وضع تالی شده‌ایم.
- (۲) مغالطه‌ای رخ نداده است.
- (۳) تعیین وقوع مغالطه با این مقدمه ممکن نیست.
- (۴) دچار مغالطه‌ی رفع مقدم شده‌ایم.

۲۹

در کدام گزینه به ترتیب چیزی برای چیزی حکم شده و انفصال از نوع حقیقی است؟

- (۱) دیده را فایده آن است که دلبر ببند - هر جسمی یا غیرنامی است یا حیوان
- (۲) ماه‌رویا! روی خوب از من متاب - این موجود یا نامی است یا غیرناطق
- (۳) اگرم تو خصم باشی نروم از پیش تیرت - الف یا غیرجسمانی است یا غیرحیوان
- (۴) عاقلان خوشه‌چین از سر لیلی غافلند - این موجود یا غیرانسان است یا ناطق

۳۰ در رابطه با شعر «صد نامه نوشتم من صد راه نشان دادی / یا راه نمی‌دانی یا نامه نمی‌خوانی» کدام گزینه درست می‌باشد؟

- (۱) صدق هر دو طرف محال است: مانعه‌الجمع
 (۲) فقط صدق یک طرف ممکن است: حقیقی
 (۳) صدق و کذب هر دو محال نیست: غیرمنفصل
 (۴) کذب هر دو طرف غیرممکن است: مانعه‌الرفع

۳۱ در قیاسی که قسمت مقدم مقدمه شرطی آن عین نتیجه باشد، مقدم دوم آن است.
 (۱) وضع تالی (۲) رفع مقدم (۳) وضع مقدم (۴) رفع تالی

۳۲ کدام استدلال برهانی است؟
 (۱) بعضی انسان‌ها دانشجو هستند. هر دانشجویی کوشا است. ∴ بعضی انسان‌ها کوشا هستند.
 (۲) هر صندلی دارای وزن است. هر دارای وزنی جسم است. ∴ هر صندلی جسم است.
 (۳) بعضی انسان‌ها پزشک هستند. بعضی پزشک‌ها متخصص هستند. ∴ بعضی انسان‌ها متخصص هستند.
 (۴) هیچ سنگی درخت نیست. هیچ درختی انسان نیست. ∴ هیچ سنگی انسان نیست.

۳۳ عبارات «عدم امکان صدق هم‌زمان دو طرف قضیه» و «عدم امکان کذب هم‌زمان دو طرف قضیه» به ترتیب بیان‌گر قضایای منفصل و است.

- (۱) حقیقی یا مانعه‌الرفع - حقیقی یا مانعه‌الرفع
 (۲) حقیقی یا مانعه‌الرفع - مانعه‌الرفع یا مانعه‌الجمع
 (۳) حقیقی یا مانعه‌الجمع - حقیقی یا مانعه‌الرفع
 (۴) مانعه‌الرفع یا مانعه‌الجمع - مانعه‌الرفع یا حقیقی

۳۴ در قیاس استثنایی زیر، نوع قیاس، نتیجه و اعتبار یا عدم اعتبار آن در کدام گزینه به درستی ذکر شده است؟
 «اگر هر الف ب باشد، آن‌گاه بعضی ک د است.
 هیچ ک د نیست.
»

- (۱) اتصالی - هر الف ب است - معتبر
 (۲) اتصالی - الف ب نیست - معتبر
 (۳) انفصالی - هیچ الف ب نیست - نامعتبر
 (۴) اتصالی - بعضی الف ب نیست - معتبر

۳۵ در استدلال «اگر الف ب باشد آن‌گاه ج د است. پس: الف ب است» چه مغالطه‌ای روی داده است؟
 (۱) وضع تالی (۲) رفع مقدم
 (۳) عدم تکرار حد وسط (۴) ایهام انعکاس

۳۶ درباره‌ی قیاس استثنایی نمی‌توان گفت:
 (۱) یک مقدمه‌ی آن حتماً شرطی است.
 (۲) فقط نقیض نتیجه در یکی از مقدمات می‌آید.
 (۳) یک مقدمه‌ی آن متصل یا منفصل است.
 (۴) بدون نتیجه‌ی حملی تشکیل نمی‌شود.

۳۷ کدام قضیه منفصل حقیقی نیست؟
 (۱) یا علم تصور است و یا تصدیق.
 (۲) یا قضیه شرطی است و یا حملی.
 (۳) یا انسان شاعر است و یا نیست.
 (۴) یا ژیندا ۱۵ می‌گیرد و یا قبول نمی‌شود.

۳۸

- کدام گزینه به ترتیب «وجه تفاوت» و «وجه اشتراک» قضایای منفصل حقیقی و مانعة الرفع را بیان می‌کند؟
- (۱) در قضایای منفصل حقیقی کذب دو طرف ممکن نیست، اما در مانعة الرفع کذب دو طرف ممکن است - در هر دو قضیه، صدق و کذب دو طرف محال است.
- (۲) در قضایای مانعة الرفع کذب دو طرف محال است، اما در منفصل حقیقی، کذب دو طرف ممکن است - در هر دو قضیه، صدق دو طرف محال است.
- (۳) در قضایای منفصل حقیقی صدق دو طرف ممکن نیست، اما در مانعة الرفع صدق دو طرف ممکن است - در هر دو قضیه، کذب دو طرف محال است.
- (۴) در قضایای مانعة الرفع صدق دو طرف ممکن نیست، اما در منفصل حقیقی صدق دو طرف ممکن است - در هر دو قضیه، کذب دو طرف محال است.

۳۹

- اگر گفته شود «آن‌گاه ج د است که الف ب باشد»، «گر بی‌منت بخشنده‌ای چون آفتابی»، «اگر دیدید که موفق شدم چون برنامه‌ریزی داشتم» به ترتیب، کدام موارد ترسیم شده است؟
- (۱) تالی، مقدم - تالی، مقدم - تالی، مقدم
(۲) مقدم، تالی - مقدم، تالی - مقدم، تالی - تالی، مقدم
(۳) تالی، مقدم - مقدم، تالی - مقدم، تالی
(۴) مقدم، تالی - مقدم، تالی - مقدم، تالی - مقدم، تالی

۴۰

- جمله‌ی «انسان نتیجه‌ی اعمال خود را در این دنیا می‌بیند یا در آخرت» مشمول کدام یک از گزینه‌های زیر می‌باشد؟
- (۱) منفصل حقیقی
(۲) مانعة الجمع
(۳) مانعة الرفع
(۴) جمله‌ی مذکور اساساً قیاس اتصالی است.

۴۱

- کدام یک از موارد زیر، جزء حالت‌های معتبر قیاس استثنایی اتصالی است؟
- (۱) رفع مقدم
(۲) وضع تالی
(۳) وضع مقدم
(۴) جمع تالی

۴۲

- در مورد قیاس استثنایی، همه‌ی گزینه‌ها صحیح هستند؛ به جز گزینه‌ی
(۱) حتماً یکی از مقدمات آن قضیه‌ی شرطی است.
(۲) حتماً عین نتیجه در یکی از مقدمات آمده است.
(۳) لزوماً یکی از مقدمات آن قضیه‌ی حملی است.
(۴) ممکن است نقیض نتیجه در یکی از مقدمات آمده باشد.

۴۳

- کدام گزینه درباره‌ی عبارت «اگر آن ترک شیرازی به دست آرد دل ما را / به خال هندویش بخشم سمرقند و بخارا را» صحیح است؟
- (۱) جمله‌ی اول به لحاظ منطقی تابع جمله‌ی دوم است. (۲) در این عبارت به گسستگی دو نسبت حکم شده است.
(۳) در این عبارت به پیوستگی دو نسبت حکم شده است. (۴) به جمله‌ی اول تالی و به جمله‌ی دوم مقدم می‌گویند.

۴۴

در کدام گزینه، نمونه‌ای از مغالطه‌ی وضع تالی به چشم می‌خورد؟

- ۱) اگر بحران هویت در سن ۲۰ تا ۲۵ سالگی حل نشود، فرد نمی‌تواند به سایر تکالیف زندگی‌اش بپردازد؛ شخصی توانسته بحران هویت را در سن ۲۰ تا ۲۵ سالگی حل کند پس می‌تواند به سایر تکالیف زندگی‌اش بپردازد.
- ۲) اگر شخصی در گذشته خود با شکست عاطفی بزرگی روبه‌رو شده باشد، در سال‌های بعدی امکان رسیدن به شخصیتی متزلزل را دارد؛ شخصی در گذشته خود با بحران هویت روبه‌رو شده پس استعداد رسیدن به شخصیتی متزلزل را دارد.
- ۳) هرکس که به اسکیزوفرنیا مبتلا می‌شود پدیده‌هایی غیرواقعی را می‌بیند، شخصی پدیده‌های غیرواقعی را می‌بیند و پس از اسکیزوفرنیا مبتلا شده است.
- ۴) اگر شخصی از مواد روان‌گردان صنعتی استفاده کند، دچار اختلال در هوشیاری می‌شود. شخصی دچار اختلال در هوشیاری نشده پس مواد روان‌گردان صنعتی استفاده نکرده است.

۴۵

کدام گزینه فاقد مغالطه است؟

- ۱) اگر کرونا بگیری، از خانه بیرون نمی‌روی؛ تو کرونا نگرفته‌ای، پس از خانه بیرون می‌روی.
- ۲) چنانچه کسی باایمان باشد دچار خطا نمی‌شود؛ علی دچار خطا نشده؛ پس باایمان است.
- ۳) هرگاه خوشحال باشی گریه نمی‌کنی؛ تو گریه می‌کنی؛ پس خوشحال نیستی
- ۴) هر کسی رشته‌ی انسانی بخواند باسواد است؛ فاطمه ریاضی می‌خواند؛ پس باسواد نیست.

۴۶

نوع قضیه‌ی مشخص شده در کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) وجود یا مادی است یا غیرمادی: منفصل حقیقی
- ۲) این مایع یا نوشابه است یا بنزین: منفصل مانعة الجمع
- ۳) برای مبتلا نشدن به کرونا زمان خروج از خانه یا باید ماسک بزنی یا دست‌هایتان را ضدعفونی کنید: منفصل مانعة الرفع
- ۴) قهرمان لیگ برتر امسال یا پرسپولیس است یا سپاهان: منفصل حقیقی

۴۷

«چهارضلعی یا مربع است یا مستطیل» چه نوع قضیه‌ی شرطی است؟

- ۱) منفصل مانعة الجمع
- ۲) منفصل مانعة الخلو
- ۳) منفصل حقیقی
- ۴) متصل شرطی

۴۸

کدام قضیه از اقسام قضایای شرطی منفصل محسوب می‌شود؟

- ۱) مریم یا نمره‌ی زیر ۱۲ می‌گیرد یا قبول می‌شود.
- ۲) مریم یا نمره‌ی زیر ۱۰ می‌گیرد یا قبول نمی‌شود.
- ۳) مریم یا نمره‌ی بالای ۸ می‌گیرد یا قبول می‌شود.
- ۴) مریم یا نمره‌ی بالای ۱۲ می‌گیرد یا قبول می‌شود.

۴۹

به ترتیب صحیح یا غلط بودن عبارات زیر در کدام گزینه به درستی مشخص شده است؟

- ارزیابی پیام اصلی متن، مهم است؛ زیرا گاهی افراد فقط در پی غلبه هستند.
 - با قضیه‌ی منفصل حقیقی می‌توان چهار قیاس استثنایی تشکیل داد که همگی معتبر هستند.
 - در قضایای شرطی متصل، همواره به بخش شرط «مقدم» گفته می‌شود.
 - اهداف ما در استفاده از استدلال منحصرأ محدود به ۳ هدف می‌شود.
- ۱) غ - ص - غ - ص ۲) ص - غ - ص - غ ۳) غ - غ - غ - ص ۴) غ - ص - ص - غ

۵۰ به ترتیب در کدام گزینه نوع قضایای «دانش بشری یا تصور است یا تصدیق - به نظر می‌آید آن حیوان یا اسب است یا

الاع - فردا یا سه‌شنبه است یا چهارشنبه» به درستی مشخص شده است؟

(۱) منفصل حقیقی - منفصل مانعة الجمع - منفصل مانعة الجمع

(۲) منفصل مانعة الجمع - منفصل مانعة الجمع - قابل جمع در کذب

(۳) منفصل مانعة الجمع - منفصل مانعة الرفع - قابل جمع در کذب

(۴) منفصل حقیقی - منفصل مانعة الرفع - منفصل مانعة الجمع

۵۱ به ترتیب قضیه‌ی حملی به قضیه‌ی گفته می‌شود که در آن به حکم می‌شود و کیفیت آن به بستگی دارد، مانند:

(۱) اتصال یا انفصال میان دو نسبت - فعل ربطی - الف ب است.

(۲) اتصال یا انفصال میان دو نسبت - نسبت - اگر الف و ب باشد، آن‌گاه ج است.

(۳) ثبوت یا نفی چیزی برای چیزی - رابطه - الف ب نیست.

(۴) ثبوت یا نفی چیزی برای چیزی - موضوع و محمول - الف ب است.

۵۲ چنانچه در عبارت «ج یا ب است یا ف» انفصال از نوع حقیقی باشد کدام عبارت صحیح خواهد بود؟

(۱) صدق غیر ب نتیجه می‌دهد صدق غیر ف را. (۲) صدق ف نتیجه می‌دهد کذب غیر ب را.

(۳) صدق غیر ف نتیجه می‌دهد صدق ب را. (۴) کذب ب نتیجه می‌دهد صدق غیر ف را.

۵۳ در چه صورتی مغالطه‌ی وضع تالی رخ می‌دهد؟

(۱) اگر تالی عین مقدمه‌ی دوم باشد. (۲) اگر مقدم با مقدمه‌ی دوم در تناقض باشد.

(۳) اگر مقدمه‌ی دوم عین مقدم باشد. (۴) اگر تالی با مقدمه‌ی دوم در تناقض باشد.

۵۴ در کدام گزینه علت عدم اعتبار قیاس، مغالطه‌ی رفع مقدم است؟

(۱) آن‌گاه نویسنده‌ی خوبی خواهی شد که در این کلاس‌ها شرکت کنی؛ تو نویسنده‌ی خوبی نیستی پس معلوم می‌شود در این کلاس‌ها شرکت نکرده‌ای.

(۲) اگر کسی در ایران زندگی می‌کند، تنها تابعیت کشور ایران را دارد؛ تنها کشوری که تو تابعیت آن را داری ایران است، پس در ایران زندگی می‌کنی.

(۳) هرگاه محموله‌ای جزء تجهیزات پزشکی و دارویی باشد مشمول تحریم نمی‌شود؛ پس واکسن کرونا مشمول تحریم نخواهد بود.

(۴) هر کسی کارگر باشد حقوقش افزایش سی درصدی داشته است؛ پس حقوق کارمندان وزارت نفت با افزایش سی درصدی مواجه نبوده است.

۵۵ در یک قضیه با صورت «الف یا ب یا ج است» بین ب و ج باید چه نسبتی وجود داشته باشد تا انفصال برقرار شود؟

(۱) عموم و خصوص من وجه و یا عموم و خصوص مطلق

(۲) تباین و عموم و خصوص من وجه

(۳) تباین و عموم و خصوص مطلق

(۴) عموم و خصوص مطلق یا تساوی

۵۶

- با توجه به قضیه‌ی شرطی منفصل و اقسام آن کدام گزاره صحیح نیست؟
- (۱) تنها در یکی از اقسام آن ممکن است که هیچ‌کدام از دو جزء قضیه صادق نباشند.
 - (۲) تنها در یکی از اقسام آن با حذف کلمه‌ی «یا» دو قضیه‌ی حملی باقی می‌ماند.
 - (۳) قطعاً در هیچ‌کدام از اقسام آن به پیوستگی و ملازمه‌ی دو نسبت حکم نشده است.
 - (۴) تنها یکی از اقسام آن قابلیت تشکیل چهار قیاس استثنایی معتبر را دارد.

۵۷

- نوع قضایای زیر در کدام گزینه به درستی ذکر شده است؟
- (الف) رنگ پیراهن من یا سفید است یا سیاه.
- (ب) این فرد یا باسواد است یا بی‌سواد.
- (ج) برای به وجود آمدن شب و روز یا خورشید حرکت می‌کند یا زمین.
- (۱) منفصل حقیقی - منفصل مانع‌الجمع - منفصل مانع‌الرفع
 - (۲) منفصل مانع‌الجمع - منفصل مانع‌الجمع - منفصل حقیقی
 - (۳) منفصل مانع‌الجمع - منفصل حقیقی - منفصل مانع‌الرفع
 - (۴) منفصل مانع‌الرفع - منفصل حقیقی - منفصل مانع‌الرفع

۵۸

- در قضیه‌ی شرطی کدام گزینه، مقدم، مؤخر بر تالی ذکر شده است؟
- (۱) اگر روم ز پی‌اش فتنه‌ها برانگیزد / و از طلب بنشینم به کینه برخیزد
 - (۲) راز نهان دار خمش و ر خمشی تلخ بود / آنچه جگرسوزه بود باز جگرسازه شود
 - (۳) بدان خود را که از راه معانی / خدا را دانی از خود را بدانی
 - (۴) ز پیران پیرسید اسفندیار / که این دشت رزم است گر جای خواب؟

۵۹

- همه‌ی گزینه‌ها صحیح‌اند به‌جز گزینه‌ی
- (۱) تفاوت دو قضیه‌ی «هر دانش‌آموزی درس‌خوان است» و «بعضی دانش‌آموزها معدل بالا دارند» در دامنه‌ی مصادیق موضوع است.
 - (۲) عبارت «کلمه‌ی کعبه تنها یک نقطه دارد»، قضیه‌ی محصوره محسوب نمی‌شود.
 - (۳) عبارت «گر رسد از تو به گوشم که بمیر ای سعدی / تا لب گور به اعزاز و کرامت بروم» قابلیت صدق و کذب ندارد.
 - (۴) در عبارت «آدمی خوارند اغلب مردمان» ابتدا محمول آمده است و سور آن نیز استاندارد نیست.

۶۰

- کدام‌یک از عبارات زیر دلالت بر یک قضیه شرطی دارد؟
- (۱) تا نگرید طفل کی نوشد لبن
 - (۲) تا دل به مهرت داده‌ام / در بحر فکر افتاده‌ام
 - (۳) تا جهان بود از سر آدم فراز / کس نبود از راز دانش بی‌نیاز
 - (۴) مرا تا عشق تعلیم سخن کرد / حدیثم نکته‌ی هر محفلی بود

۶۱ کدام گزینه در مورد قضایای شرطی «منفصل مانعةالرفع» نادرست است؟

- ۱) ممکن است بین محمول‌های هر دو طرف آن رابطه‌ی تباین باشد.
- ۲) ممکن است هر دو طرف آن صادق باشند.
- ۳) انفصال بین دو طرف آن تام نیست.
- ۴) محال است بین محمول‌های دو طرف آن رابطه‌ی تساوی باشد.

۶۲ با توجه به مقدمات داده شده، نتیجه‌ی کدام قیاس استثنایی انفصالی، قطعی است؟

الف یا ب

۱) اگر قضیه‌ی «الف یا ب» منفصله‌ی حقیقی باشد: $\frac{\text{ب}}{\text{الف}}$

الف یا ب

۲) اگر قضیه‌ی «الف یا ب» منفصله‌ی مانعةالجمع باشد: $\frac{\text{غیر الف}}{\text{ب}}$

الف یا ب

۳) قضیه‌ی «الف یا ب» منفصله‌ی مانعةالرفع باشد: $\frac{\text{غیر الف}}{\text{ب}}$

الف یا ب

۴) قضیه‌ی «الف یا ب» منفصله‌ی مانعةالرفع باشد: $\frac{\text{ب}}{\text{غیر الف}}$

۶۳ هرگاه از این‌که «هر جسمی آسمانی ستاره باشد، نورانی است»، نتیجه بگیریم «ماه ستاره است»، از کدام روش به نتیجه

رسیده‌ایم؟

- ۱) وضع تالی ۲) رفع تالی ۳) وضع مقدم ۴) رفع مقدم

۶۴ کدام یک از عبارات زیر یک قضیه شرطی نیست؟

- ۱) در دانشگاه حقوق بخوانم یا مدیریت
- ۲) نباشی نیستم
- ۳) بینمش بهش می‌گویم
- ۴) ناز بنیاد نکن تا نکنی بنیادم

۶۵ شعر «اگر بار خار است خود کشته‌ای/ وگر پرنیان است خود رشته‌ای» در چه حالتی معتبر است؟

- ۱) بارمان خار نباشد.
- ۲) بارمان پرنیان نباشد.
- ۳) خودمان کشته باشیم.
- ۴) خودمان رشته نکرده باشیم.

۶۶ در کدام گزینه، قضیه شرطی منفصل وجود ندارد؟

- ۱) قضایا یا محصوره هستند یا شخصی
- ۲) سهیل یا در بازار است یا در غیربازار
- ۳) ساختمان مجلس در مرکز شهر است یا دانشگاه تهران در مرکز شهر
- ۴) آذر در دانشگاه یا نه مهندسی می‌خواند یا نه ادبیات

۶۷ با توجه به مقدمات داده شده، نتیجه‌ی کدام قیاس استثنایی انفصالی، یقینی است؟

الف یا ب

(۱) اگر قضیه‌ی «الف یا ب» منفصله‌ی مانعة الجمع باشد: غیر ب
غیر الف

الف یا ب

(۲) اگر قضیه‌ی «الف یا ب» منفصله‌ی مانعة الجمع باشد: غیر الف
غیر ب

الف یا ب

(۳) اگر قضیه‌ی «الف یا ب» منفصله‌ی حقیقی باشد: الف
ب

الف یا ب

(۴) اگر قضیه‌ی «الف یا ب» منفصله‌ی مانعة الرفع باشد: الف
غیر ب

۶۸ کدام قضیه منفصله مانعة الرفع است؟

(۱) این فرد یا ایرانی است یا هندی.

(۲) این موجود یا کاج است یا غیر درخت.

(۳) برای سخنرانی در این جلسه یا باید انگلیسی بدانید یا فارسی.

(۴) شما باید یا از سمت راست خیابان بروید یا از سمت چپ آن.

۶۹ کدام مورد، بیان‌گر یک استدلال است؟

(۱) با دیدن رایانه و استفاده از آن با کارکردهای آن آشنا می‌شویم.

(۲) با علم به این‌که این شکل مربع است به این مطلب می‌رسیم که پس مثلث نیست.

(۳) با فکر کردن درباره‌ی اسب به این شناخت می‌رسیم که اسب حیوانی شیهه‌کشنده است.

(۴) با پرسش از افراد آگاه در زمینه‌ی پرشکی، می‌فهمیم که تفاوت ویروس و باکتری چیست.

۷۰ کدام قضیه، منفصله‌ی مانعة الرفع است؟

(۱) آقایان متقاضی استخدام در این موسسه یا باید کارت پایان خدمت ارائه دهند یا کارت معافیت دائم.

(۲) برای انجام عملیات بانکی در این شعبه یا باید کارت ملی ارائه دهید یا شناسنامه.

(۳) شما برای رسیدن به روستای ما یا از جاده‌ی اصلی آمده‌اید یا از راه میان‌بر.

(۴) همه‌ی قضایای حملی از نظر نسبت یا موجه هستند یا سالبه.

۷۱ کدام گزینه قضیه‌ی شرطی است؟

(۱) هر آن‌کس که دندان دهد نان دهد.

(۲) دل بر کسی میند که دل‌بسته‌ی تو نیست

(۳) حباب‌وار براندازم از نشاط کلاه

(۴) طریق درویشان ذکر است و شکر

۷۲ تالی قضیه‌ی «اگر مجید ایرانی باشد، آن‌گاه یا تهرانی است یا تبریزی» چه نوع قضیه‌ای است؟

(۱) شرطی متصل

(۲) شرطی منفصل حقیقی

(۳) شرطی منفصل مانعة الجمع

(۴) شرطی منفصل مانعة الخلو

- ۷۳ نتیجه‌ی یک قیاس استثنایی که فقط یک مقدمه‌ی شرطی منفصل دارد،
 (۱) همیشه شرطی منفصل است.
 (۲) همیشه حملی است.
 (۳) همیشه شرطی است.
 (۴) می‌تواند حملی یا شرطی باشد.
- ۷۴ کدام گزینه یک قضیه‌ی شرطی است؟
 (۱) اندوه بزرگی است چه باشی چه نباشی
 (۲) حباب‌وار براندازم از نشاط کلاه
 (۳) اگر ز روی تو عکسی به جام ما افتد
 (۴) خواهی نشوی رسوا هم‌رنگ جماعت شو
- ۷۵ در یک قیاس استثنایی که مقدمه‌ی اولش منفصل مانع‌الجمع باشد، فقط از یک بخش مقدمه، بخش دیگر نتیجه می‌شود.
 (۱) وضع - وضع (۲) وضع - رفع (۳) رفع - رفع (۴) رفع - وضع
- ۷۶ کدام گزینه با توجه به قضیه‌ی «گروه خونی او یا A یا B است» درست است؟
 (۱) اگر گروه خونی او A باشد، B نیست.
 (۲) اگر گروه خونی او B نباشد، A است.
 (۳) اگر گروه خونی او A نباشد، B است.
 (۴) چون گروه خونی او B نیست، A است.
- ۷۷ کدام گزینه در مورد قضایای شرطی «منفصل مانع‌الرفع» نادرست است؟
 (۱) ممکن است بین محمول‌های دو طرف آن رابطه‌ی تباین باشد.
 (۲) ممکن است هر دو طرف آن صادق باشند.
 (۳) انفصال بین دو طرف آن تام نیست.
 (۴) محال است بین محمول‌های دو طرف آن رابطه‌ی تساوی باشد.
- ۷۸ با کدام دو مفهوم زیر، نمی‌توان یک قضیه‌ی منفصل حقیقی ساخت؟
 (۱) شرطی متصل و شرطی منفصل
 (۲) منفصل حقیقی و منفصل مانع‌الجمع
 (۳) قیاس اقترانی و قیاس استثنایی
 (۴) قیاس معتبر و قیاس نامعتبر
- ۷۹ نوع کدام قضیه با بقیه متفاوت است؟
 (۱) پری‌رو تاب مستوری ندارد.
 (۲) دانش‌آموزان درس خوان خیلی نیستند.
 (۳) سرکلاس صحبت نکن اخراج می‌شوی.
 (۴) دانش‌جو صفت فاعلی مرخم است.
- ۸۰ کدام یک از استدلال‌های زیر معتبر نمی‌باشد؟
 (۱) با وجود پرهیز غذایی نباید بیماری گوارشی می‌گرفتی. / پرهیز غذایی را رعایت نکرده‌ای. / پس بیماری گوارشی می‌گیری.
 (۲) هوا آلوده شود مدارس تعطیل می‌شود. / هوا آلوده است. / پس مدارس تعطیل می‌شود.
 (۳) تلاش کنی در کنکور موفق می‌شوی. / در کنکور موفق نشده‌ای. / پس تلاش نکرده‌ای.
 (۴) دیپلم بگیری می‌توانی وارد دانشگاه بشوی. / وارد دانشگاه نشده‌ای. / پس دیپلم نگرفته‌ای.
- ۸۱ با کدام دو مفهوم زیر نمی‌توان یک قضیه‌ی منفصل حقیقی ساخت؟
 (۱) شرطی متصل و شرطی منفصل
 (۲) منفصل حقیقی و منفصل مانع‌الجمع
 (۳) قیاس اقترانی و قیاس استثنایی
 (۴) قیاس معتبر و قیاس نامعتبر

۸۲

مجاز و محال بودن اجتماع به ترتیب در کدام اقسام منفصله اتفاق می افتد؟
 (۱) مانعةالرفع - حقیقی (۲) مانعةالجمع - حقیقی (۳) مانعةالجمع - مانعةالرفع (۴) حقیقی - مانعةالرفع

۸۳

در بحث از قیاس استثنایی، قواعد کدام دسته از قضایا به طور خاص مورد استفاده است؟
 (۱) سالبه (۲) حملیه (۳) شخصییه (۴) شرطیه

۸۴

کدام گزینه به ترتیب بیانگر مفصل «حقیقی» و «مانعةالجمع» است؟
 (۱) علم یا تصور است یا تصدیق - هر قضیه‌ی شخصییه یا موجهه است یا سالبه.
 (۲) هر انسانی یا دانشجو است یا دانشجو نیست - هر انسانی یا دانش آموز است یا دانشجو
 (۳) فکر یا تعریف است یا استدلال - علی یا ایرانی است یا غیرایرانی
 (۴) هواپیما یا پرواز می کند یا در حال حرکت است - هواپیما یا بنزین دارد یا ندارد.

۸۵

در یک قیاس استثنایی که مقدمه‌ی اولش منفصل مانعةالجمع باشد، فقط از یک بخش مقدمه، بخش دیگر نتیجه می شود.

(۱) وضع - وضع (۲) وضع - رفع (۳) رفع - رفع (۴) رفع - وضع

۸۶

درباره‌ی قیاس استثنایی نمی توان گفت:
 (۱) فقط دو نوع اتصالی و انفصالی دارد.
 (۲) نتایج آن لزوماً معتبر نیستند.
 (۳) دو مقدمه‌ی آن می توانند یکی از اقسام قضایای شرطی باشند.
 (۴) عین نتیجه یا نقیض آن حتماً در یکی از مقدمات وجود دارد.

۸۷

با کدام جفت از مفاهیم، می توان یک منفصله مانعةالجمع ساخت؟
 (۱) علم و تصور (۲) مفهوم و جنس (۳) مثلث و مختلف الاضلاع (۴) عرض خاص و تصدیق

۸۸

قضیه‌ی منفصل حقیقی «این لباس سفید است، یا زود کثیف نمی شود» به کدام یک از قضایای متصل زیر تبدیل می شود؟

(۱) اگر لباس سفید باشد، زود کثیف نمی شود.
 (۲) اگر لباس سفید نباشد، زود کثیف می شود.
 (۳) اگر لباس سفید باشد، زود کثیف می شود.
 (۴) اگر لباس سیاه نباشد، زود کثیف می شود.

۸۹

کدام عبارت جمله‌ی زیر را به درستی کامل می کند؟
 «در قضایای شرطی متصل»

(۱) قضیه، همواره با لفظ شرطی «اگر» همراه است.
 (۲) جمله‌ای که بعد از جمله‌ی اول می آید، تالی است.
 (۳) به پیوستگی یا عدم پیوستگی دو نسبت حکم می شود. (۴) اگر «یا» حذف شود، دو قضیه‌ی حملی باقی می ماند.

۹۰ کدام عبارت درباره‌ی قیاس استثنایی نادرست است؟

- (۱) یکی از مقدمات آن باید شرطی باشد.
- (۲) نمی‌تواند از دو قضیه‌ی شرطی تشکیل شود.
- (۳) گاهی عین یکی از مقدمات و نقیض مقدمه‌ی دیگر را نتیجه می‌دهد.
- (۴) در مجموع چهار حالت دارد و نتیجه‌گیری هر حالت قواعد خاصی دارد.

۹۱ کدام قضیه، منفصل غیرقابل جمع در کذب است؟

- (۱) عالم طبیعت یا از یک ماده‌ی اولیه پدیده آمده یا از هیچ ماده‌ای ایجاد نشده است.
- (۲) کسی جز مریم و نسرین از موضوع خبر نداشت؛ پس یا مریم آنرا گفته است یا نسرین.
- (۳) ضرب‌المثلی می‌گوید یا مکن با پیل‌بانان دوستی یا بنا کن خانه‌ای در خورد پیل.
- (۴) هر دانش‌آموز دبیرستانی یا باید رشته‌ی انسانی را انتخاب کند یا رشته‌ی ریاضی را.

۹۲ کدام قضیه، منفصله مانع‌الرفع است؟

- (۱) این فرد یا مؤمن است یا منافق.
- (۲) گروه خونی این فرد یا مثبت است یا منفی.
- (۳) هر انسانی یا اروپایی است یا آسیایی.
- (۴) این اتومبیل گازسوز یا گازوئیل دارد یا حرکت نمی‌کند.

۹۳ در کدام استدلال، از احتمالات موجود، بهترین تبیین استنتاج شده است؟

- (۱) اگر کسی در خانه بود، احتمالاً در را باز می‌کرد، اما کسی در را باز نکرد پس حتماً کسی در خانه نیست.
- (۲) اکثر افراد سالخورده که عمل جراحی می‌کنند از عوارض جراحی رنج می‌برند، پس احتمالاً این فرد سالخورده نیز از عوارض عمل جراحی رنج خواهد برد.
- (۳) مسافری بدون ساک و چمدان در کنار خیابان برای رفتن به فرودگاه مهرآباد به دنبال تاکسی می‌گردد، پس احتمالاً به استقبال کسی در فرودگاه می‌رود.
- (۴) تاریخ مانند گیاهی است که می‌روید و رشد می‌کند و پس از مدتی تبدیل به درخت تنومندی می‌شود و میوه می‌دهد ولی احتمالاً پس از مدتی، دوران فرسودگی او فرا می‌رسد و خشک می‌شود.

۹۴ کدام یک درباره‌ی قیاس استثنایی درست است؟

- (۱) اگر مقدمه آن شرطی منفصل حقیقه باشد، هر چهار حالت آن منتج است.
- (۲) در همه انواع آن، از وضع یک طرف، رفع طرف دیگر نتیجه می‌شود.
- (۳) اگر مقدمه آن شرطی منفصل مانع‌الجمع باشد، هر چهار حالت آن منتج است.
- (۴) در همه انواع آن، از رفع هر یک از دو جزء، وضع جزء دیگر نتیجه می‌شود.

۹۵ در کدام یک از قضایای منفصله، دو طرف قابل جمع در کذب نیستند؟

- (۱) حقیقی و مانع‌الجمع
- (۲) تنها در مانع‌الرفع
- (۳) مانع‌الجمع و مانع‌الرفع
- (۴) حقیقی و مانع‌الرفع

۹۶ کدام یک از جملات در منطق مورد توجه نیستند؟

- (۱) هر کس خود را بشناسد، خدا را نیز می‌شناسد.
- (۲) نگو که درس‌هایت را نخوانده‌ای.
- (۳) اگر این فرد دانشجو باشد، دیپلمه است.
- (۴) بعضی ایرانی‌ها مهمان‌نواز هستند.

- ۹۷ ترتیب اجزای قضایای زیر در کدام گزینه به درستی مطرح شده است؟
 بزرگ‌ترین کارخانه ماشین‌سازی آلمان بنز است. شمع هر جمع مشو ورنه بسوزی ما را. می‌توانی در قرعه‌کشی بانک برنده شوی در صورتی که حساب قرض‌الحسنه باز کنی.
- (۱) موضوع محمول - تالی مقدم - تالی مقدم
 (۲) محمول موضوع - مقدم تالی - مقدم تالی
 (۳) محمول موضوع - مقدم تالی - تالی مقدم
 (۴) موضوع محمول - تالی مقدم - مقدم تالی

- ۹۸ در بحث از قیاس استثنایی، قواعد کدام دسته از قضایا به طور خاص مورد استفاده است؟
 (۱) سالبه (۲) حملیه (۳) شخصیبه (۴) شرطیه

- ۹۹ نتیجه‌ی یک قیاس استثنایی که فقط یک مقدمه‌ی شرطی مفصل دارد
 (۱) همیشه شرطی مفصل است.
 (۲) همیشه حملی است.
 (۳) همیشه شرطی است.
 (۴) می‌تواند حملی یا شرطی باشد.

- ۱۰۰ کدام گزینه یک قضیه‌ی شرطی است؟
 (۱) اندوه بزرگی است چه باشی چه نباشی
 (۲) حباب‌وار براندازم از نشاط کلاه
 (۳) اگر ز روی تو عکسی به جام ما افتد
 (۴) خواهی نشوی رسوا هم‌رنگ جماعت شو

- ۱۰۱ هرگاه از این‌که هر جسمی آسمانی ستاره باشد نورانی است، نتیجه بگیریم ماه ستاره است، از کدام روش به نتیجه رسیده‌ایم؟
 (۱) وضع تالی (۲) رفع تالی (۳) وضع مقدم (۴) رفع مقدم

- ۱۰۲ در یک قیاس استثنایی که مقدمه‌ی اولش مفصل مانعة‌الجمع باشد. فقط از یک بخش مقدمه، بخش دیگر نتیجه می‌شود.
 (۱) وضع - وضع (۲) وضع - رفع (۳) رفع - رفع (۴) رفع - وضع

- ۱۰۳ کدام گزینه با توجه به قضیه‌ی «گروه خونی او یا A یا B است.» درست است؟
 (۱) اگر گروه خونی او A باشد، B نیست.
 (۲) اگر گروه خونی او B نباشد، A است.
 (۳) اگر گروه خونی او A نباشد، B است.
 (۴) چون گروه خونی او B نیست، A است.

- ۱۰۴ کدام گزینه شرطی مفصل است؟
 (۱) علی یا نمره‌ی زیر ۱۰ می‌گیرد یا قبول نمی‌شود.
 (۲) علی یا نمره‌ی بالای ۱۵ می‌گیرد یا قبول می‌شود.
 (۳) علی یا نمره‌ی زیر ۱۷ می‌گیرد یا قبول می‌شود.
 (۴) علی یا نمره‌ی زیر ۵ می‌گیرد یا قبول نمی‌شود.

- ۱۰۵ با کدام دو مفهوم زیر نمی‌توان یک قضیه‌ی مفصل حقیقی ساخت؟
 (۱) شرطی متصل و شرطی مفصل
 (۲) مفصل حقیقی و مفصل مانعة‌الجمع
 (۳) قیاس اقترانی و قیاس استثنایی
 (۴) قیاس معتبر و قیاس نامعتبر

- ۱۰۶ در یک قیاس استثنایی که مقدمه‌ی اولش مفصل مانعة‌الجمع باشد، فقط از یک بخش مقدمه، بخش دیگر نتیجه می‌شود.
 (۱) وضع - وضع (۲) وضع - رفع (۳) رفع - رفع (۴) رفع - وضع

۱۰۷ کدام گزینه در مورد قضایای شرطی «منفصل مانعة الرفع» نادرست است؟

- (۱) ممکن است بین محمول‌های دو طرف آن رابطه‌ی تباین باشد.
- (۲) ممکن است هر دو طرف آن صادق باشند.
- (۳) انفصال بین دو طرف آن تام نیست.
- (۴) محال است بین محمول‌های دو طرف آن رابطه‌ی تساوی باشد.

۱۰۸ کدام گزینه شرطی منفصل است؟

- (۱) علی یا نمره‌ی زیر ۱۰ می‌گیرد یا قبول نمی‌شود.
- (۲) علی یا نمره‌ی بالای ۱۵ می‌گیرد یا قبول نمی‌شود.
- (۳) علی یا نمره‌ی زیر ۱۷ می‌گیرد یا قبول می‌شود.
- (۴) علی یا نمره‌ی زیر ۵ می‌گیرد یا قبول نمی‌شود.

۱۰۹ با کدام دو مفهوم زیر نمی‌توان یک قضیه‌ی منفصل حقیقی ساخت؟

- (۱) شرطی متصل و شرطی منفصل
- (۲) منفصل حقیقی و منفصل مانعة الجمع
- (۳) قیاس اقترانی و قیاس استثنایی
- (۴) قیاس معتبر و قیاس نامعتبر

۱۱۰ کدام یک از قضایای زیر «منفصل حقیقی» نیست؟

- (۱) انسان یا باسواد است یا بی‌سواد.
- (۲) الآن یا شب است یا روز.
- (۳) آدمی یا مرد است یا زن.
- (۴) این آب یا سرد است یا داغ.

۱۱۱ در قضیه‌ی شرطی منفصل مانعة الجمع، در صورتی که طرف اول غلط باشد، طرف دوم و در قضیه‌ی شرطی

- منفصل مانعة الخلو، اگر طرف اول درست باشد، طرف دوم
- (۱) درست است - می‌تواند درست باشد یا غلط.
 - (۲) می‌تواند درست باشد یا غلط - می‌تواند درست باشد یا غلط.
 - (۳) می‌تواند درست باشد یا غلط - غلط است.
 - (۴) درست است - غلط است.

۱۱۲ کدام گزینه در مورد قضیه‌ی منفصل حقیقی صحیح است؟

- (۱) اجتماع دو امر، محال است ولی ارتفاع آن‌ها جایز.
- (۲) هم اجتماع دو امر، محال است و هم ارتفاع آن‌ها.
- (۳) ارتفاع دو امر، محال است ولی اجتماع آن‌ها جایز.
- (۴) نه اجتماع دو امر، محال است و نه ارتفاع آن‌ها.

۱۱۳ آیه‌ی شریفه‌ی «ان تنصروا الله ینصرکم» جزء کدام یک از اقسام قضایا است؟

- (۱) حملی - شخصیه
- (۲) شرطی - منفصل
- (۳) حملی - محصوره
- (۴) شرطی - متصل

۱۱۴ اگر از قضیه‌ی «هرگاه شکلی مربع باشد، دارای چهار ضلع است» نتیجه بگیریم که «دوزنقه مربع است»، دچار چه

مغالطه‌ای شده‌ایم؟

- (۱) وضع تالی
- (۲) رفع مقدم
- (۳) ایهام انعکاس
- (۴) مغالطه در ماده

۱۱۵ اگر «ب» و «ج» دو مفهوم کلی باشند و قضیه «یا الف، ب است یا ج» شرطی منفصل مانع‌الرفع باشد، آنگاه کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) ممکن است نسبت دو مفهوم «ب» و «ج» تباین باشد.
- ۲) ممکن است نسبت دو مفهوم «ب» و «ج»، عموم و خصوص من‌وجه باشد.
- ۳) امکان ندارد هر دو بخش این قضیه کاذب باشند.
- ۴) امکان ندارد انفصال دو بخش این قضیه تام باشد.

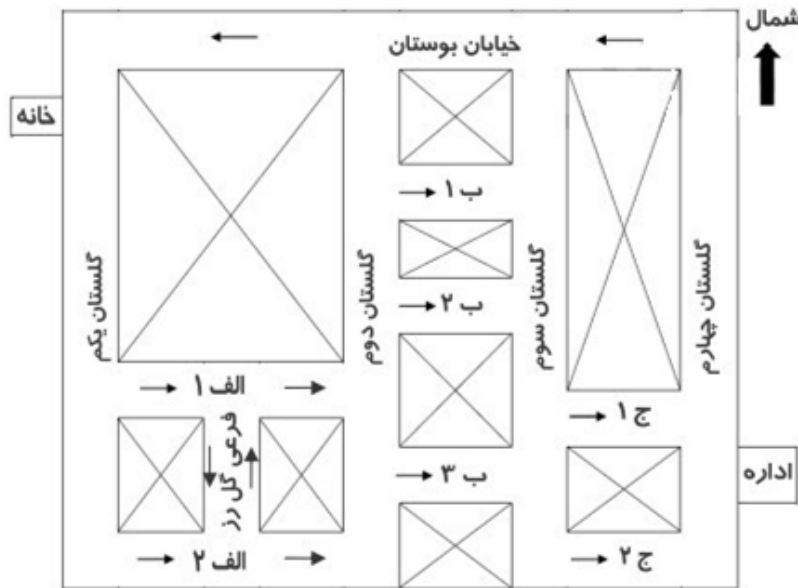
۱۱۶ کدام گزینه یک قیاس استثنایی معتبر است؟

- ۱) نابرده رنج، گنج میسر نمی‌شود. اما بعضی از جویندگان طلا گنج دارند؛ پس بعضی از جویندگان طلا رنج برده‌اند.
- ۲) آشپز که دو تا شود آش یا شور می‌شود یا بی‌نمک. آشپز یکی بیشتر نیست؛ پس آش نه شور خواهد شد نه بی‌نمک.
- ۳) پدر یا مادر خرج فرزند را می‌دهند، ولی دادن خرج فرزند وظیفه پدر است؛ پس پدر یا مادر، وظیفه پدر را انجام می‌دهند.
- ۴) یا رنج درس خواندن را باید کشید یا طعم شکست را باید چشید. چون طعم شکست تلخ است باید رنج درس خواندن را کشید.

۱۱۷ نتیجه یک قیاس استثنایی که مقدمه شرطی آن، منفصل است

- ۱) همیشه شرطی متصل است.
- ۲) همیشه حملی است.
- ۳) می‌تواند حملی یا شرطی باشد.
- ۴) همیشه شرطی است.

۱۱۸ یکی از دوستان آقای شاکری از او برای کار در اداره‌ای در نزدیکی خانه‌اش دعوت کرد. دوست آقای شاکری که آدرس خانه او را بلد بود و می‌دانست او حتماً با خودروی شخصی خواهد آمد، آدرس اداره را این‌گونه پیامک کرد:

«اداره سه خیابان با تو فاصله دارد یعنی در گلستان چهارم است.

۱. برای آمدن به گلستان دوم باید از کوچه الف ۱ یا الف ۲ عبور کنی؛
۲. سپس برای رسیدن به گلستان سوم از کوچه ب ۲ یا ب ۳؛
۳. و در آخر برای ورود به گلستان چهارم از کوچه ج ۱ یا ج ۲ رد می‌شوی.

هیچ‌کدام از کوچه‌هایی که گفتم از سمت شما ورود ممنوع نیستند بنابراین با خیال راحت می‌توانی با خودروی خود بیایی. اداره پلاک ۹۳ است.»

با توجه به نقشه روبه‌رو که خیابان‌های بین خانه آقای شاکری تا اداره را نشان می‌دهد، کدام گزینه به ترتیب نوع قضیه‌های شرطی منفصل موجود در آدرس را درست بیان کرده است؟
(توجه: در این نقشه، همه خیابان‌های شمالی - جنوبی، دوطرفه و همه خیابان‌های شرقی - غربی، یک‌طرفه هستند. جهت یک‌طرفگی با فلش روی نقشه مشخص شده است.)

- (۱) مانع‌الرفع - مانع‌الجمع - حقیقی
(۲) مانع‌الرفع - حقیقی - مانع‌الجمع
(۳) حقیقی - مانع‌الجمع - حقیقی
(۴) حقیقی - حقیقی - مانع‌الجمع

۱۱۹ کدام گزینه پیام یک قضیه شرطی را نمی‌رساند؟

- (۱) اگر دودی رود بی‌آتشی نیست.
(۲) اگر خونی بیاید گشته‌ای هست.
(۳) هرچه پیش آید خوش آید.
(۴) هرچه عوض دارد گله ندارد.

۱۲۰ کدام گزینه، عبارت زیر را قضیه شرطی منفصل می‌کند؟

- «حمیده در امتحانات پایانی پایه دهم»
(۱) یا نمره بالای پانزده می‌گیرد یا قبول می‌شود.
(۲) یا نمره زیر هفده می‌گیرد یا قبول می‌شود.
(۳) یا نمره زیر ده می‌گیرد یا قبول نمی‌شود.
(۴) یا نمره زیر پنج می‌گیرد یا قبول نمی‌شود.

۱۲۱ کدام گزینه پیام بیت زیر را می‌رساند؟

- اگر باران به کوهستان نبارد / به سالی دجله گردد خشک‌رودی
(۱) اگر به سالی دجله خشک‌رود شود، باران به کوهستان نباریده است.
(۲) باران به کوهستان نمی‌بارد یا به سالی دجله خشک‌رودی می‌گردد.
(۳) اگر باران به کوهستان ببارد، به سالی دجله خشک‌رودی نمی‌شود.
(۴) به سالی دجله خشک‌رودی می‌گردد یا باران به کوهستان می‌بارد.

- ۱۲۲ فرض کنید بدانیم: «هم افزایش صادرات غیرنفتی موجب کاهش بیکاری در کشور می‌شود و هم جذب گردشگری خارجی»، آنگاه کدام استدلال نامعتبر است؟
- (۱) بیکاری در کشور کاهش پیدا نکرده است، پس نه صادرات غیرنفتی افزایش یافته و نه جذب گردشگر خارجی.
- (۲) صادرات غیرنفتی افزایش یافته است، پس بیکاری در کشور کاهش یافته است.
- (۳) هم صادرات غیرنفتی افزایش یافته و هم گردشگر خارجی به کشور جذب شده است، پس بیکاری کاهش یافته است.
- (۴) بیکاری کاهش یافته است، پس یا صادرات غیرنفتی افزایش پیدا کرده یا گردشگر خارجی جذب شده است.

- ۱۲۳ اینکه قضیه شرطی منفصل «الف یا ب»، است، به این معنی است که:
- (۱) غیرقابل جمع در صدق - «نه هر دو».
- (۲) قابل جمع در کذب - «شاید هیچ کدام».
- (۳) حقیقی - «شاید هر دو و شاید هیچ کدام».
- (۴) قابل جمع در صدق - «نه هیچ کدام و شاید هر دو».

- ۱۲۴ کدام گزینه درباره قضیه شرطی متصل و قضیه شرطی منفصل صادق است؟
- (۱) ممکن است هر دو یک پیام داشته باشند.
- (۲) ممکن است هر دو ساختار یکسان داشته باشند.
- (۳) در شرطی متصل مانند منفصل، صدق یک جزء به صدق جزء دیگر مشروط می‌شود.
- (۴) در شرطی منفصل برخلاف متصل، دو بخش قضیه نسبت به هم گسسته و نامرتب هستند.

- ۱۲۵ در مقدمه شرطی قیاس استثنایی اتصالی، «وضع تالی» است.
- (۱) نمی‌تواند با صدق مقدم همراه باشد.
- (۲) هیچ نتیجه قطعی درباره شرط ندارد.
- (۳) قطعاً مقدم قضیه شرطی را اثبات می‌کند.
- (۴) مغالطه است زیرا شرط قضیه را نفی می‌کند.

- ۱۲۶ قضیه «آشپز که دو تا شود، آش یا شور می‌شود یا بی‌نمک»، شرطی است.
- (۱) متصل
- (۲) منفصل حقیقی
- (۳) منفصل مانع‌الجمع
- (۴) منفصل مانع‌الرفع

- ۱۲۷ در کدام گزینه، نوع قضیه شرطی منفصل، درست مشخص شده است؟
- (۱) هر قضیه یا شرطی است یا دارای موضوع و محمول. (حقیقی)
- (۲) استدلال قیاسی یا اقترانی است یا استثنایی. (غیرقابل جمع در صدق)
- (۳) قضیه شرطی یا حقیقی است یا مانع‌الرفع یا مانع‌الجمع. (غیرقابل جمع در کذب)
- (۴) حد وسط قیاس یا در هر دو مقدمه موضوع است یا در یک مقدمه. (غیرقابل جمع در کذب)

- ۱۲۸ کدام قضیه، «منفصل غیر قابل جمع در صدق» نیست؟
- (۱) فردا یا چهارشنبه است یا پنجشنبه.
- (۲) یا در امتحان قبول می‌شوم یا مردود.
- (۳) نامه‌های آن‌ها یا زود می‌رسند یا دیر.
- (۴) آن‌ها یا با قطار آمده‌اند یا با هواپیما.

۱۲۹ کدام یک از قضایای زیر «منفصل مانعة الخلو» است؟

- (۱) مثلث یا مختلف الاضلاع است یا متساوی الاضلاع.
- (۲) این شخص یا آسیایی است یا آمریکایی.
- (۳) نتیجه‌ی هر عمل یا در دنیا به انسان می‌رسد یا در آخرت.
- (۴) امروز یا شنبه است یا یکشنبه.

۱۳۰ اگر با دو مفهوم «تصور» و «تصدیق» یک قضیه شرطی بسازیم، نام آن قضیه کدام است و کدام قضیه‌ی شرطی انفصال تام است؟

- (۱) حقیقه - مانعة الجمع
- (۲) مانعة الجمع - حقیقه
- (۳) حقیقه - حقیقه
- (۴) حقیقه - در هیچ یک

۱۳۱ در کدام گزینه، مغالطة «استثنای قابل چشم‌پوشی» رخ داده است؟

- (۱) به غیر از دو نفر که در آزمون شرکت نکردند، بقیه دانش‌آموزان همگی حضور داشتند.
- (۲) می‌توانم بگویم نسخه کامل این کتاب را دارم، زیرا خرابی جلد، آسیبی به اصل کتاب نمی‌زند.
- (۳) میزان آلودگی هوا در تمام پاییز در وضعیت هشدار بود، چون یکی دو روز بیشتر باران نیامد.
- (۴) همه درختان حیاط خانه را آبیاری کردم، البته دو درخت داخل کوچه هنوز آبیاری نشده‌اند.

۱۳۲ قواعد مربوط به قضایای شرطی متصل و منفصل غیرقابل جمع در کدام صنعت به کار می‌رود؟

- (۱) خودروسازی
- (۲) سدسازی
- (۳) الکترونیک
- (۴) حمل و نقل

۱۳۳ در مدارهای منطقی الکترونیکی به جای صدق و کذب از چه چیزی استفاده می‌شود؟

- (۱) اعداد صفر و یک
- (۲) اعداد یک و صفر
- (۳) حرف A و B
- (۴) حروف A و B

۱۳۴ با یک قضیه منفصل حقیقی چند قیاس استثنایی می‌توان تشکیل داد که همه آن‌ها معتبر باشند؟

- (۱) یک قیاس
- (۲) دو قیاس
- (۳) سه قیاس
- (۴) چهار قیاس

۱۳۵ کدام یک زیر شاخه قیاس استثنایی انفصالی است؟

- (۱) قیاس انفصالی حقیقی
- (۲) قیاس انفصالی غیرقابل جمع در صدق
- (۳) قیاس انفصالی غیرقابل جمع در کذب
- (۴) همه موارد

۱۳۶ منطق جدید و قدیم در یکسان هستند و در با هم تفاوت دارند.

- (۱) پیش فرض‌ها - قواعد استنتاجی
- (۲) قواعد استنتاجی - پیش فرض‌ها
- (۳) وضع مقدم - رفع تالی
- (۴) رفع تالی - وضع مقدم

۱۳۷ نمادگذاری ریاضی در منطق جدید چه مزیتی دارد؟

- (۱) دقت و سرعت در بررسی استدلال‌های منطقی
- (۲) صرفه‌جویی در زمان
- (۳) فهم آسان
- (۴) همه موارد

۱۳۸ در منطق جدید برای نشان دادن ۲ جزء قضیه و شرطی متصل از چه نمادی استفاده می‌کنند؟ و کدام یک از گزینه‌های زیر صحیح است؟

(۱) $A \rightarrow B$ (۲) $p \rightarrow q$ (۳) $A \& B$ (۴) $p \& q$

۱۳۹ دو حالت غیر معتبر قیاس استثنایی اتصالی کدام یک هستند؟

(۱) قاعده وضع مقدم یا قاعده رفع تالی
(۲) مغالطه رفع مقدم و رفع تالی
(۳) غیرقابل جمع در صدق و کذب
(۴) مغالطه رفع مقدم و قاعده رفع تالی

۱۴۰ دو حالت معتبر قیاس استثنایی اتصالی کدام یک هستند؟

(۱) قاعده وضع مقدم - قاعده رفع تالی
(۲) غیرقابل جمع در صدق و کذب
(۳) اتصالی و انفصالی
(۴) حقیقی و مجازی

۱۴۱ قیاس استثنایی اتصالی دارای حالت قابل فرض است که حالت آن معتبر هستند.

(۱) دو - یک (۲) چهار - دو (۳) سه - یک (۴) چهار - سه

۱۴۲ قیاس استثنایی چند حالت دارد؟

(۱) ۲ حالت (۲) ۳ حالت (۳) ۱ حالت (۴) ۴ حالت

۱۴۳ قیاس قیاسی است که عین نتیجه یا نقیض آن در یکی از مقدمات استدلال ذکر شده باشد.

(۱) استثنایی (۲) اتصالی (۳) انفصالی (۴) اقترانی

۱۴۴ قضیه شرطی به ۲ بر دو نوع است این دو نوع کدامند؟

(۱) حقیقی و مجازی
(۲) غیرقابل جمع در صدق و کذب
(۳) متصل و منفصل
(۴) منفصل و حقیقی

۱۴۵ برای یافتن مطالبی که حداقل یکی از دو کلمه مورد نظر ما را داشته باشد در رایانه از کدام علامت استفاده می‌کنیم؟

(۱) I (۲) OR (۳) And (۴) گزینه ۱ و ۲

۱۴۶ اگر مقدمه اول یک قیاس، شرطی منفصل مانع‌الرفع «الف، ب یا ج است» و قیاس منتج باشد، مقدمه دوم آن کدام

گزینه می‌تواند باشد؟
(۱) الف ب است. (۲) الف ج نیست. (۳) ج الف است. (۴) ب الف نیست.

۱۴۷ کدام گزینه درباره‌ی قضایای شرطی منفصل نادرست است؟

(۱) در همه‌ی اقسام آن، با حذف «یا»، چند قضیه حملی باقی می‌ماند.
(۲) در منفصل مانع‌الخلو، محال است هر دو طرف قضیه کاذب باشند.
(۳) در منفصل حقیقی، طرفین غیرقابل جمع در صدق و کذب هستند.
(۴) در منفصل مانع‌الجمع، از کذب یک طرف به صدق طرف دیگر می‌رسیم.

۱۴۸ کدام یک از گزینه‌های زیر شرطی منفصل است؟

(۱) علی یا نمره‌ی زیر ۱۰ می‌گیرد یا قبول نمی‌شود.
(۲) علی یا نمره‌ی بالای ۱۵ می‌گیرد یا قبول می‌شود.
(۳) علی یا نمره‌ی زیر ۱۷ می‌گیرد یا قبول می‌شود.
(۴) علی یا نمره‌ی بالای ۵ می‌گیرد یا قبول می‌شود.

۱۴۹ درباره قضایای «بزرگ‌ترین کشور دنیا، چین نیست» و «آسمان ابری است یا باران نمی‌بارد» می‌توان گفت

- (۱) قضیهٔ حملی سالبه است - از صدق یک طرف لزوماً به کذب طرف دیگر می‌رسیم.
- (۲) از اقسام قضایای محصوره است - شرطی منفصل غیر قابل جمع در کذب است.
- (۳) قضیهٔ شخصی سالبه است - از کذب یک طرف لزوماً به صدق طرف دیگر می‌رسیم.
- (۴) از اقسام قضایای حملی است - شرطی منفصل غیر قابل جمع در صدق است.

۱۵۰ در کدام گزینه نوع قضایای زیر به ترتیب مشخص شده است؟

- آفتاب که بتابد برف‌ها آب می‌شوند.
 - زمین در حال گرم شدن است.
 - یک پرنده در حال مرگ است.
- (۱) شرطی متصل - موجهه جزئی - شخصی
 - (۲) شرطی منفصل - موجهه کلی - شخصی
 - (۳) موجهه کلی - شخصی - موجهه جزئی
 - (۴) شرطی متصل - شخصی - موجهه جزئی

۱۵۱ ماهیت قضیهٔ شرطی متصل عبارت است از

- (۱) رابطهٔ میان مقدم و تالی
- (۲) وجود لفظ «اگر»
- (۳) جدایی میان دو طرف قضیه
- (۴) جایگاه مقدم و تالی

۱۵۲ کدام یک از قضایای زیر منفصل حقیقی است؟

- (۱) آنکه از دور می‌آید یا آشناست یا غریبه.
- (۲) این لباس یا سیاه است یا سفید.
- (۳) قد هر کسی یا بلند است یا کوتاه.
- (۴) فردا یا جمعه است یا شنبه.

۱۵۳ کدام گزینه دربارهٔ اقسام قضایا درست است؟

- (۱) قضیهٔ شرطی دارای دو نوع متصل و منفصل است.
- (۲) قضیهٔ محصوره تنها دارای دو نوع کلی و جزئی است.
- (۳) قضیهٔ حملی تنها دارای دو نوع شخصی و محصوره است.
- (۴) قضیهٔ شرطی منفصل تنها دارای دو نوع حقیقی و مانعة‌الجمع است.

۱۵۴ در قضیهٔ شرطی متصل «اگر معلم نباشد، امتحان برگزار نمی‌شود» به یک نسبت به شرط نسبت دیگر حکم

شده است.

- (۱) بودن - نبودن
- (۲) نبودن - نبودن
- (۳) بودن - بودن
- (۴) نبودن - بودن

۱۵۵ کدام دو مفهوم زیر نمی‌توانند یک «منفصل حقیقی» تشکیل دهند؟

- (۱) جنس و فصل
- (۲) کلی و جزئی
- (۳) حملی و شرطی
- (۴) تصور و تصدیق

۱۵۶ در قضیهٔ شرطی منفصل مانعة‌الجمع، اگر یک طرف باشد، آنگاه طرف دیگر است.

- (۱) صادق - صادق
- (۲) کاذب - صادق
- (۳) صادق - کاذب
- (۴) کاذب - کاذب

۱۵۷ در قضیه‌ی به پیوستگی دو نسبت حکم شده است و در این نوع قضیه، بودن یا نبودن یک نسبت به شرط نسبتی دیگر است؛ مانند

- ۱) شرطی متصل - بودن یا نبودن - عدد یا زوج است یا فرد.
- ۲) شرطی متصل - بودن یا نبودن - اگر سه ضلع مثلث مساوی باشند، سه زاویه‌ی آن هم مساوی است.
- ۳) شرطی منفصل - فقط بودن - اگر خدا را یاری کنید، او نیز شما را یاری خواهد کرد.
- ۴) شرطی منفصل - فقط بودن - لباس یا سفید است یا سیاه.

۱۵۸ صحیح یا غلط بودن جملات زیر را به ترتیب مشخص کنید.

- تالی مستلزم مقدم است.
 - مقدم تابع تالی است.
 - ماهیت قضیه‌ی شرطی متصل را رابطه‌ی تالی و مقدم تشکیل می‌دهد.
- ۱) ص - ص - غ (۲) ص - غ - ص (۳) غ - غ - ص (۴) غ - ص - غ

۱۵۹ در کدام گزینه، به ترتیب الگوی قضیه‌ی شرطی متصل، شرطی منفصل و مثال قضیه‌ی شرطی منفصل حقیقی آمده است؟

- ۱) الف، ب یا ج است - اگر الف ب باشد، آن‌گاه ج د است - این آزمون یا برگزار می‌شود و یا لغو می‌شود.
- ۲) اگر الف ب باشد، آن‌گاه ج د است - الف، ب یا ج است - فردا یا جمعه است یا جمعه نیست.
- ۳) الف، ب یا ج است - اگر الف ب باشد، آن‌گاه ج د است - اگر فردا جمعه باشد پس امروز پنج‌شنبه است.
- ۴) اگر الف - ب باشد، آن‌گاه ج د است - الف، ب یا ج است - امروز هوا یا بارانی است یا آفتابی.

۱۶۰ در کدام گزینه مثالی برای قضیه‌ی شرطی «منفصل حقیقی» آمده است و اگر بخش اول آن صادق باشد، بخش دوم آن چگونه است؟

- ۱) اگر باران بیارد زمین خیس می‌شود - مشخص نیست.
- ۲) اعداد اول، یا زوج هستند یا فرد - کاذب است.
- ۳) امروز یا پنج‌شنبه است یا جمعه - کاذب است.
- ۴) آن شخص یا ایرانی است یا آلمانی - مشخص نیست.

۱۶۱ جابه‌جایی جایگاه قرارگیری مقدم و تالی در لفظ اختلال ایجا و در قضیه‌ی «مادر ناراحت می‌شود اگر به او

دروغ بگوییم»، «مادر ناراحت می‌شود» و «اگر به او دروغ بگوییم» است.

- ۱) نمی‌کند - تالی - مقدم
- ۲) نمی‌کند - مقدم - تالی
- ۳) می‌کند - تالی - مقدم
- ۴) می‌کند - مقدم - تالی

۱۶۲ در کدام گزینه، قضایا به ترتیب «حملی، شرطی، حملی، شرطی» است؟

الف) با دويدن، زودتر می‌رسی. ب) ماه به دور خودش می‌گردد. ج) اگر باران بیارد، چتر را خواهم برد. د) آسمان ابری دلگیر است.

- ۱) ب - الف - د - ج
- ۲) ب - د - ج - الف
- ۳) د - الف - ج - ب
- ۴) د - ج - الف - ب

۱۶۳ با کدام دو مفهوم می‌توان یک قضیه‌ی مانع‌الرفع ساخت؟

- ۱) کلی و جزئی
- ۲) حادث و قدیم
- ۳) سبز و سفید
- ۴) غیرمابیع و ماده

۱۶۴

- در کدام مورد هر دو عبارت قضیه شرطی هستند؟
 (۱) ز دانش دل پیر برنا بود - مزن بی تأمل به گفتار دم
 (۲) توانا بود هر که دانا بود - هر که را صبر نیست حکمت نیست
 (۳) ای که دستت می‌رسد کاری بکن - کس نیابد به جنگ افتاده
 (۴) اول اندیشه وانگهی گفتار - خجل آن کس که رفت و کار نساخت

۱۶۵

- کدام یک از قضایای زیر شرطی است؟
 (۱) منظومه شمسی ۹ سیاره دارد.
 (۲) آهن و مس از فلزات پرکاربرد هستند.
 (۳) تهران پایتخت ایران است.
 (۴) هر قضیه یا حمله است یا شرطی.

۱۶۶

- در قضایای شرطی «داروها خطرناکند اگر زیاد مصرف شوند»، «اگر باران به کوهستان نیارد / به سالی دجله گردد خشک‌رودی»، «توانا بود هر که دانا بود»، تالی در کدام جزء قضیه دیده می‌شود؟
 (۱) دوم - دوم - اول (۲) دوم - اول - اول (۳) اول - دوم - اول (۴) اول - دوم - دوم

۱۶۷

- در یک قیاس استثنایی اگر مقدمه‌ی اول باشد از یک جزء لزوماً رفع جزء دیگر نتیجه می‌شود.
 (۱) منفصل حقیقی - رفع (۲) منفصل مانع‌الجمع - وضع
 (۳) منفصل مانع‌الرفع - وضع (۴) متصل - رفع

۱۶۸

- قضایای «بهرام یا نمره‌ی زیر ۱۷ می‌گیرد یا قبول می‌شود»، «مواد شیمیایی جامد هستند یا غیرجامد» و «استدلال یا قیاس است یا استقراء» به ترتیب چه نوع قضایایی هستند؟
 (۱) منفصل غیرقابل جمع در کذب - منفصل حقیقی - منفصل مانع‌الجمع
 (۲) منفصل مانع‌الخلو - منفصل حقیقی - منفصل غیرقابل جمع در کذب
 (۳) منفصل حقیقی - منفصل غیرقابل جمع در صدق - منفصل مانع‌الجمع
 (۴) منفصل مانع‌الرفع - منفصل مانع‌الجمع - منفصل غیرقابل جمع در صدق

۱۶۹

- کدام قضیه منفصله‌ی مانع‌الجمع است؟
 (۱) مجهولات را یا با تعریف درک می‌کنیم یا با استدلال.
 (۲) هر تصویری یا بدیهی است یا می‌توان آنرا تعریف کرد.
 (۳) انسان سرانجام جزای عمل خود را دریافت خواهد کرد.
 (۴) اگر قضیه‌ای شرطی باشد، یا حقیقی است یا مانع‌الرفع.

۱۷۰

- با کدام دو مفهوم می‌توان یک قضیه‌ی مانع‌الجمع ساخت؟
 (۱) نوع و فصل (۲) غیرجنس و فصل (۳) ذاتی و عرضی (۴) سه ضلعی و مثلث

۱۷۱

- قضایای منفصل را شرطی می‌نامند، زیرا
 (۱) حکم در آن مشروط است.
 (۲) به جدایی چند نسبت حکم می‌کند.
 (۳) «یا» میان دو طرف فاصله می‌اندازد.
 (۴) به شرط حذف «یا»، قضیه حمله می‌شود.

۱۷۲ درباره‌ی اقسام قضایای شرطی کدام عبارت درست است؟

- ۱) در این قضایا جزء دوم همواره تابع جزء اول است.
- ۲) همه‌ی قضایای شرطی دو جزء و فقط دو جزء دارند.
- ۳) اگر در قضیه‌ای هر دو جزء امکان صدق داشته باشد، مانعة‌الجمع است.
- ۴) انفصال تام میان اجزای قضیه فقط در یکی از اقسام قضایای شرطی وجود دارد.

۱۷۳ در شرطی متصله، تابع است و ماهیت متصله، تابع می‌باشد.

- ۱) تالی - مقدم - مقدم
- ۲) مقدم - تالی - قضیه‌ی اول
- ۳) تالی - مقدم - رابطه‌ی میان آنها
- ۴) مقدم - تالی - رابطه‌ی میان آنها

۱۷۴ مقدم در قضیه‌ی «آن‌گاه هوا صاف می‌شود که باران باریده شود» و قضیه‌ی «فلز در اثر حرارت منبسط

می‌شود» و «این جسم یا غیرسفید است یا غیرسیاه» به ترتیب و است و در منفصل مانعة‌الجمع، اگر یکی از دو طرف غلط باشد، طرف دیگر

- ۱) باران باریده شود - موجبه‌ی جزئیه - مانعة‌الجمع - می‌تواند درست باشد یا غلط
- ۲) هوا صاف می‌شود - موجبه‌ی جزئیه - مانعة‌الرفع - درست است
- ۳) باران باریده شود - موجبه‌ی کلیه - مانعة‌الرفع - می‌تواند درست باشد یا غلط
- ۴) هوا صاف می‌شود - موجبه‌ی کلیه - مانعة‌الجمع - درست است

۱۷۵ کدام عبارت در مورد اجزای قضیه‌ی شرطی و حملی صحیح است؟

- ۱) «موضوع» همیشه کلمه‌ای نیست که در ابتدا ذکر می‌شود بلکه موضوع باید وصف و حالت محمول باشد.
- ۲) «تالی» به لحاظ لفظی و نه معنایی، دنباله‌ی مقدم است.
- ۳) به‌طور طبیعی انسان ابتدا «محمول» را می‌گوید و سپس موضوع را به آن نسبت می‌دهد.
- ۴) «مقدم» جمله‌ای نیست که حتماً در ابتدا بیاید بلکه مقدم به لحاظ معنی مقدم است.

۱۷۶ «انفصال تام» در کدام قسم از قضایا برقرار است؟

- ۱) همه قضایای منفصل
- ۲) همه قضایای شرطی
- ۳) یکی از اقسام منفصله
- ۴) دو قسم از قضایای منفصل

۱۷۷ با کدام دو مفهوم می‌توان یک منفصله‌ی مانعة‌الجمع ساخت؟

- ۱) جزئی و کلی
- ۲) کلی و ذاتی
- ۳) حملیه و محصوره
- ۴) ذاتی و عرض عام

۱۷۸ «مقدم» در شرطی متصل، جمله‌ای است که

- ۱) در ابتدای عبارت بیاید.
- ۲) قبل از تالی آمده باشد.
- ۳) با «اگر» یا «هرگاه» آغاز شود.
- ۴) در ابتدای آن معنای «اگر» باشد.

۱۷۹ تقسیم مثلث به قائم‌الزاویه و غیرقائم‌الزاویه

- ۱) نشان‌دهنده‌ی انواع گوناگونی از مثلث است.
- ۲) را می‌توان در انتهای سلسله اجناس مثلث جای دارد.
- ۳) مبنایی غیر از تقسیم شکل، به اقسام مختلف آن دارد.
- ۴) نشان می‌دهد که هر یک از آن‌ها فصل مخصوص به خود دارند.

۱۸۰ درباره‌ی عبارت «جمله را دیوانه نامیدم چو بگشودند در» کدام مورد درست است؟

- ۱) شرطی متصله است.
- ۲) قضیه نیست.
- ۳) قضیه‌ی شخصییه است.
- ۴) قسمتی از یک منفصله است.

۱۸۱ هرگاه در یک شرطی منفصل از کذب یک طرف نتوانیم طرف دیگر را نتیجه بگیریم، خواهد بود.

- ۱) صدق - مانعة‌الرفع
- ۲) صدق - مانعة‌الجمع
- ۳) کذب - مانعة‌الجمع
- ۴) کذب - حقیقه

۱۸۲ با کدام دو مفهوم می‌توان یک منفصله‌ی حقیقی ساخت؟

- ۱) کلی و ذاتی
- ۲) ذاتی و فصل
- ۳) غیر ذاتی و عرض عام
- ۴) عرض عام و عرض خاص

۱۸۳ نوع قضایا و اجزای تشکیل‌دهنده‌ی هر یک را در جمله‌های: «در امتحان نگرانی نخواهیم داشت اگر خوب درس

بخوانیم، پایتخت ایران تهران است، توانا بود هر که دانا بود» به ترتیب در گزینه‌ی می‌یابیم.

- ۱) شرطی متصل - در امتحان نگرانی نخواهیم داشت «مقدم» / حملی - تهران «موضوع» / شرطی متصل - هر که دانا بود «مقدم»
- ۲) شرطی متصل - در امتحان نگرانی نخواهیم داشت «تالی» / حملی - تهران «محمول» / شرطی متصل - توانا بود «تالی»
- ۳) شرطی متصل - اگر خوب درس بخوانیم «مقدم» / حملی - تهران «موضوع» / شرطی متصل - هر که دانا بود «مقدم»
- ۴) شرطی متصل - اگر خوب درس بخوانیم «مقدم» / حملی - پایتخت «محمول» / شرطی متصل - توانا بود «مقدم»

۱۸۴ اگر گفته شود: «آن‌گاه ج د است که الف ب باشد»، «توانا بود هر که دانا بود»، «خوب درس بخوانم تا در امتحان

نگرانی نداشته باشم» به ترتیب، کدام مورد ترسیم شده است؟

- ۱) تالی، مقدم - مقدم، تالی - مقدم، تالی
- ۲) مقدم، تالی - مقدم، تالی - تالی، مقدم
- ۳) تالی، مقدم - تالی، مقدم - مقدم، تالی
- ۴) مقدم، تالی - تالی، مقدم - تالی، مقدم

۱۸۵ اگر گفته شود: «الف ب است، الف ب است یا ج د است، اگر الف ب است آن‌گاه ج د است، هیچ الف ب نیست» به

ترتیب کدام یک از انواع قضا یا مطرح شده است؟

- ۱) شخصییه - شرطیه منفصله - شرطیه متصله - مسوره
- ۲) شخصییه - شرطیه متصله - شرطیه متصله - مسوره
- ۳) حملیه - شرطیه متصله - شرطیه منفصله - حملیه
- ۴) حملیه - شرطیه منفصله - شرطیه منفصله - حملیه

۱۸۶ انسان یا سفیدپوست است یا سیاه‌پوست چه نوع قضیه‌ی است؟

- (۱) منفصل مانعة‌الخلو
(۲) منفصل مانعة‌الجمع
(۳) منفصل حقیقی
(۴) متصل

۱۸۷ کدام‌یک از قضایای زیر «منفصل حقیقی» است؟

- (۱) کلی ذاتی یا جنس است یا فصل.
(۲) هر عددی یا زوج است یا فرد.
(۳) مثلث یا متساوی‌الاضلاع است یا قائم‌الزاویه.
(۴) هر شکلی یا دایره است یا مربع.

۱۸۸ در قضیه‌ی «پایتخت ایران تهران است» به ترتیب اجزا منطقی آن عبارت است از

- (۱) محمول، موضوع، نسبت
(۲) موضوع، محمول، نسبت
(۳) مقدم، تالی، نسبت
(۴) تالی، مقدم، نسبت

۱۸۹ اجزای قضیه‌ی شرطی چیست و کدام عبارت در مورد آن درست است؟

- (۱) مقدم و تالی - مقدم به لحاظ معنا مقدم است و تالی به لحاظ معنا به دنبال آن می‌آید.
(۲) مقدم و تالی - مقدم آن است که در ابتدای جمله بیاید و تالی به دنبال آن قرار گیرد.
(۳) موضوع و محمول - موضوع کلمه‌ای است که در ابتدا ذکر شود و محمول پس از آن قرار گیرد.
(۴) موضوع و محمول - محمول باید وصف و حالت موضوع باشد، در هر جا که بیاید.

۱۹۰ کدام عبارت درباره‌ی قضایا درست نیست؟

- (۱) قضایای شرطی همواره سه جزئی نیستند.
(۲) مقدم همواره به لحاظ معنی پیش از تالی است.
(۳) در قضیه‌ی حملی، گاهی محمول درباره‌ی موضوع نیست.
(۴) در قضیه‌ی حملی، گاهی موضوع بعد از محمول ذکر می‌شود.

۱۹۱ درباره‌ی عبارتهای «هر که آمد به جهان، نقش خرابی دارد» و «همت بدرقه‌ی راه کن ای طایر قدس» به ترتیب درست

است که بگوییم:

- (۱) قضیه‌ی حملی: موضوع و محمول - قضیه نیست.
(۲) قضیه شرطی: مقدم و تالی - قضیه نیست.
(۳) قضیه‌ی حملی: موضوع و محمول - قضیه نیست.
(۴) قضیه شرطی: مقدم و تالی - قضیه‌ی حملی: موضوع و محمول

۱۹۲ در شرطی متصل، مستلزم است و وجود رابطه میان دو طرف است.

- (۱) تالی - مقدم - ضروری
(۲) تالی - مقدم - غیرضروری
(۳) مقدم - تالی - غیرضروری
(۴) مقدم - تالی - ضروری

۱۹۳ قضیه‌ی «هر ایرانی یا روستایی است یا شهری» یک قضیه‌ی منفصل است که محال است و به این قسم از شرطی منفصل، می‌گویند.

- (۱) غیرقابل جمع در صدق - هر دو طرف قضیه درست و غلط باشد - مانعة الجمع
- (۲) غیرقابل جمع در کذب - هر دو طرف آن غلط باشد - مانعة الخلو
- (۳) غیرقابل جمع در صدق - هر دو طرف آن درست باشد - مانعة الجمع
- (۴) غیرقابل جمع در کذب - هر دو طرف آن درست باشد - مانعة الخلو

۱۹۴ قضایای «مثلث یا متساوی الاضلاع است یا قائم‌الزاویه» و «تصور یا جزئی است یا کلی» به ترتیب چگونه قضایایی هستند؟

- (۱) منفصل مانعة الخلو - منفصل حقیقی
- (۲) منفصل مانعة الجمع - منفصل حقیقی
- (۳) منفصل مانعة الجمع - منفصل مانعة الجمع
- (۴) منفصل مانعة الخلو - منفصل مانعة الجمع

۱۹۵ باید وصف و حالت باشد، چه اول بیاید و چه بعد، و هم‌چنین مقدم، به لحاظ مقدم است و تالی به لحاظ همان، دنباله‌ی مقدم است.

- (۱) موضوع - محمول - رتبه
- (۲) موضوع - محمول - معنی
- (۳) محمول - موضوع - رتبه
- (۴) محمول - موضوع - معنی

۱۹۶ قضیه‌ی «نتیجه‌ی هر عمل یا در دنیا یا در آخرت به انسان می‌رسد.» چگونه قضیه‌ای است؟

- (۱) غیرقابل جمع در صدق
- (۲) غیرقابل جمع در کذب
- (۳) منفصله‌ی حقیقی
- (۴) منفصله‌ی مانعة الجمع

۱۹۷ قضیه‌ی «اگر زلف تو خم در خم نبودی / مرا حالی چنین در هم نبودی» چگونه قضیه‌ای است؟

- (۱) قضیه‌ی حملیه
- (۲) شرطی متصله
- (۳) منفصله‌ی مانعة الجمع
- (۴) منفصله‌ی حقیقی

۱۹۸ در قضایای شرطی: «توانا بود هر که دانا بود»، «آن گاه ج د است که الف ب باشد»، «اگر همه دست به دست هم

دهیم، کشور ما به سرعت قلّه‌های پیشرفت را خواهد پیمود» به ترتیب، جایگاه اجزای قضایا، کدام است؟

- (۱) مقدم - تالی - تالی - مقدم - مقدم - تالی
- (۲) مقدم - تالی - مقدم - تالی - تالی - مقدم
- (۳) تالی - مقدم - تالی - مقدم - مقدم - تالی
- (۴) تالی - مقدم - تالی - مقدم - تالی - مقدم

۱۹۹ هر یک از قضایای: «در امتحان هرگز نگران نیستم آن‌گاه که خوب درس بخوانم»، «هیچ مؤمنی در نماز خود کاهلی

نمی‌کند»، «باید محیط زیست را سالم نگه داریم، در صورتی‌که به فکر آبادانی ایران هستیم»، «توانا بود هر که دانا بود»،

به ترتیب موصوف به کدام وصف است؟

- (۱) حملیه - شرطیه - شرطیه - حملیه
- (۲) حملیه - حملیه - شرطیه - شرطیه
- (۳) شرطیه - حملیه - شرطیه - شرطیه
- (۴) شرطیه - حملیه - حملیه - شرطیه

۲۰۰ استدلال: «اگر انسانی مسلمان باشد متعهد است، اگر متعهد باشد به قول خود عمل می‌کند، پس اگر انسانی مسلمان باشد به قول خود عمل می‌کند» و استدلال: «اگر مسلمانان بیداری اسلامی خود را حفظ کنند، از شر مستکبران رهایی می‌یابند، اما مسلمانان بیداری اسلامی خود را حفظ می‌کنند. پس از شر مستکبران رهایی می‌یابند» به ترتیب قیاس و قیاس را ترسیم می‌کند.

(۱) استثنایی - اقترانی (۲) استثنایی - استثنایی (۳) اقترانی - استثنایی (۴) اقترانی - اقترانی

۲۰۱ نوع قضایای: «ان تنصروا الله ينصرکم و یثبت اقدامکم»، «ان احد دخیل فی حیاتی الاله» به ترتیب و می‌باشد و آن جا که جمع و رفع دو نسبت و جمع دو نسبت ممکن نباشد به ترتیب منفصل و منفصل مفهوم می‌گردد.

(۱) شرطیه - حملیه - حقیقی - مانعة الجمع
 (۲) حملیه - شرطیه - حقیقی - مانعة الجمع
 (۳) شرطیه - شرطیه - مانعة الجمع - حقیقی
 (۴) حملیه - حملیه - مانعة الجمع - حقیقی

- ۱) گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
الف) ویژگی قضایای منفصل حقیقی:
اجتماع و ارتفاع دو طرف محال است، نه هر دو صادق، نه هر دو کاذب.
ب) ویژگی قضایای منفصل غیرقابل جمع در کذب (مانعةالرفع یا مانعةالخلو):
ارتفاع محال ولی اجتماع ممکن است، شاید هر دو صادق، نه هر دو کاذب.
ج) ویژگی قضایای منفصل غیرقابل جمع در صدق (مانعةالجمع):
اجتماع محال ولی ارتفاع ممکن است، شاید هر دو کاذب، نه هر دو صادق.
- ۲) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. عبارت عدد یا زوج است یا فرد، با بقیه متفاوت است، چون این گزینه منفصل حقیقی است. در این گونه قضایا هر دو بخش قضیه، همزمان صادق و همزمان کاذب نیستند. تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه‌های ۲، ۳ و ۴ منفصل مانعةالجمع هستند.
- ۳) گزینه ۴ پاسخ صحیح است.
این قیاس، یک قیاس انفصالی حقیقی است و در آن از اثبات یک طرف نفی طرف دیگر به دست آمده است.
- ۴) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در قیاس استثنایی اتصالی دو حالت وضع مقدم و رفع تالی نتیجه‌بخش است. دقت کنید که در استدلال صورت سؤال ابتدا تالی ذکر شده و سپس مقدم (که تغییری در مقدم یا تالی بودن هریک از اجزا ایجاد نمی‌شود).
«الف ج است» وضع تالی است. پس نمی‌توان به طور یقینی «ب ه است» (وضع مقدم) را نتیجه گرفت.
- ۵) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مقدمه‌ی دوم اگر سالبه باشد و مقدم هم سالبه باشد از وضع مقدم، وضع تالی نتیجه می‌شود (اگر باران نبارد، رود دجله خشک می‌شود. باران نبارد. رود دجله خشک می‌گردد). اگر مقدمه‌ی دوم سالبه باشد و تالی موجب باشد از رفع تالی، رفع مقدم نتیجه می‌شود (اگر باران نبارد، رود دجله خشک می‌شود. رود دجله خشک نیست. باران باریده است).
- ۶) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در شرطی متصل، مقدم مستلزم تالی و تالی تابع مقدم است (نه برعکس). یعنی با وجود مقدم می‌توانیم وجود تالی را نیز نتیجه بگیریم (از وضع مقدم وضع تالی را نتیجه بگیریم) و در صورت نبود تالی نبود مقدم را نیز نتیجه بگیریم (از رفع تالی رفع مقدم را نتیجه بگیریم). اما دو حالت رفع مقدم و وضع تالی مغالطه محسوب می‌شوند.
- ۷) گزینه ۴ پاسخ صحیح است. چون وضع مقدم و معتبر است. تشریح سایر گزینه‌ها:
گزینه‌ی ۱: رفع مقدم - نامعتبر
گزینه‌ی ۲: رفع مقدم - نامعتبر
گزینه‌ی ۳: وضع تالی - نامعتبر

۸ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. قضیه‌ی «مثلث یا متساوی‌الاضلاع است یا قائم‌الزاویه» منفصل غیرقابل جمع در صدق (مانعة الجمع) است. زیرا هم‌زمان هر دو طرف قضیه نمی‌توانند با هم صادق باشند ولی می‌شود هیچ‌کدام صادق نباشند.

قضیه‌ی «حمید یا در آب است یا غرق نمی‌شود» منفصل غیرقابل جمع در کذب (مانعة الرفع یا مانعة الخلو) است. زیرا هم‌زمان هر دو طرف قضیه نمی‌توانند با هم کاذب باشند (هم حمید در آب نباشد و هم غرق شود) ولی هر دو می‌توانند صادق باشند: حمید در آب باشد و غرق هم نشود (شنا کند).

قضیه‌ی «این پراید یا سبز است یا سبز نیست» منفصل حقیقی است. زیرا هم‌زمان نه هر دو طرف قضیه با هم می‌توانند صادق باشند (هم سبز باشد و هم سبز نباشد) و نه هر دو با هم می‌توانند کاذب باشند (نه سبز باشد و نه غیرسبز).

۹ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در قضیه‌ی منفصل غیرقابل جمع در کذب، هر دو طرف نمی‌توانند کاذب باشند. پس می‌توان از کذب یک طرف، صدق دیگری را نتیجه گرفت: «اگر غیر غیر ب (= ب) ، آگاه الف» یا «اگر غیر الف، آگاه غیر ب»

۱۰ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. نمی‌شود هم‌زمان دو قضیه‌ی «علی نمره‌ی بالای ۱۷ بگیرد» و «علی قبول نشود» با هم صادق باشند. نمی‌شود هم نمره‌ی بالای ۱۷ گرفت و هم مردود شد (یعنی زیر ۱۰ گرفت) اما ممکن است هم‌زمان دو قضیه با هم کاذب باشند، یعنی نمره‌ی بالای ۱۷ نگیرد و مردود نیز نشود (مثلاً ۱۵ بگیرد).
گزینه‌ی ۱ منفصل حقیقی است و در گزینه‌های ۲ و ۴ اصلاً انفصال برقرار نیست.

۱۱ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. فقط گزینه‌ی ۱ شرطی منفصل محسوب می‌شود. در بقیه‌ی گزینه‌ها میان دو جزء قضیه، انفصالی وجود ندارد. برای توضیح برقرار بودن انفصال می‌توان از نسبت‌های چهارگانه کمک گرفت. اگر حالت‌های دو طرف به صورت تساوی یا عموم و خصوص مطلق باشند انفصالی بین دو جزء برقرار نیست. یعنی این‌که دو جزء کاملاً به هم منطبق باشند (مثل گزینه‌ی ۲) و یا این‌که یک جزء کاملاً درون جزء دیگر باشد (مثل گزینه‌های ۳ و ۴).

۱۲ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در انفصال حقیقی هر دو قضیه هم‌زمان کاذب و هم‌زمان صادق نیستند؛ بنابراین اگر یک طرف کاذب باشد (کذب ج یا همان صدق غیر ج) طرف دیگر حتماً صادق است (صدق ب).

۱۳ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. صورت‌بندی منطقی این مغالطه بدین صورت است: اگر کسی معلم باشد (مقدم) آن‌گاه انسان است (تالی). میوه‌فروش انسان است (وضع تالی). میوه‌فروش معلم است (وضع مقدم).

۱۴

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. قیاس استثنایی این گزینه به شکل زیر است:

هر کسی دانش‌آموز انسانی باشد (مقدم) آزمون‌های کانون را می‌شناسد (تالی)؛ دانش‌آموزان تجربی دانش‌آموز انسانی نیستند (رفع مقدم) پس آزمون‌های کانون را نمی‌شناسند (رفع تالی).

این استدلال معتبر نیست؛ زیرا از حالت رفع مقدم نمی‌توان نتیجه‌ی صحیحی به دست آورد. تشریح سایر گزینه‌ها:
گزینه‌ی ۱: اگر در این کلاس‌ها شرکت کنی (مقدم) آن‌گاه رتبه‌ی برتر کنکور خواهی شد (تالی)؛ تو رتبه‌ی برتر کنکور نیستی (رفع تالی) پس معلوم می‌شود در این کلاس‌ها شرکت نکرده‌ای (رفع مقدم).
گزینه‌ی ۲: اگر کسی در کانادا زندگی می‌کند (مقدم)، تنها به زبان انگلیسی تکلم نمی‌کند (تالی)؛ تنها زبانی که تو به آن تکلم می‌کنی انگلیسی نیست (وضع تالی)، پس در کانادا زندگی می‌کنی (وضع مقدم).
گزینه‌ی ۳: هرگاه کالایی جزء تجهیزات پزشکی و دارویی باشد (مقدم) مشمول تحریم نمی‌شود (تالی)؛ واکسن کرونا جزء تجهیزات پزشکی و دارویی است (وضع مقدم) پس واکسن کرونا مشمول تحریم نخواهد بود (وضع تالی).

۱۵

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌های تست:

(۱) حقیقی - حقیقی

(۲) حقیقی - مانعة الجمع

(۳) حقیقی - انفصال برقرار نیست

(۴) انفصال برقرار نیست - حقیقی

نکته: اگر بین دو حالت قضیه‌ی شرطی نسبتی مثل تساوی یا عموم و خصوص مطلق در نسبت‌های چهارگانه برقرار باشد اصلاً انفصالی برقرار نیست و نمی‌توان یک قضیه‌ی شرطی منفصله ساخت.

۱۶

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

در این بیت ابتدا تالی و سپس مقدم ذکر شده است، اما در سایر گزینه‌ها ابتدا مقدم است و سپس تالی.

۱۷

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. استدلال مذکور به صورت زیر بوده است:

اگر قضیه‌ای موجهی کلی باشد از انواع قضایای محصوره است.

قضیه‌ی شخصی از انواع قضایای محصوره نیست (رفع تالی).

پس: قضیه‌ی شخصی موجهی کلی نیست.

۱۸

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. فقط گزینه‌ی ۱ شرطی منفصل محسوب می‌شود. در بقیه‌ی گزینه‌ها میان دو جزء قضیه، انفصالی وجود ندارد. برای توضیح برقرار بودن انفصال می‌توان از نسبت‌های چهارگانه کمک گرفت. اگر حالت‌های دو طرف به صورت تساوی یا عموم و خصوص مطلق باشند انفصالی بین دو جزء برقرار نیست. یعنی این‌که دو جزء کاملاً به هم منطبق باشند (مثل گزینه‌ی ۲) و یا این‌که یک جزء کاملاً درون جزء دیگر باشد (مثل گزینه‌های ۳ و ۴).

۱۹

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. شرط اول یعنی دو مقدمه سالبه نباشند، یا هر دو موجه باشند (که نتیجه موجه خواهد شد) یا یکی موجه یکی سالبه باشد. (که نتیجه، سالبه خواهد شد)

شرط دوم یعنی حد وسط در هر دو مقدمه منفی نباشد که در شکل دوم چون حد وسط در هر دو مقدمه محمول است پس هر دو مقدمه نباید موجه باشند. پس یک مقدمه موجه و یک مقدمه سالبه است، پس نتیجه حتماً سالبه است. چون نتیجه حتماً سالبه است پس محمول نتیجه علامت مثبت دارد، پس حتماً نیاز به بررسی شکل سوم هست.

۲۰ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ادات شرط باعث پیوستن مقدم به تالی (نه برعکس) می‌شوند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در قضایای شرطی به پیوستگی، اتصال و ملازمه‌ی دو نسبت یا به گسستگی، انفصال و عناد دو نسبت، حکم داده می‌شود.

(۲) همواره مقدم از نظر معنایی قبل از تالی می‌آید.

(۳) در قضیه‌ی شرطی متصل، مقدم مستلزم تالی است و یا تالی تابع مقدم است.

۲۱ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌ها:

(۱) یا هر دو \times یا هیچ کدام \times ← حقیقی

یا هر دو \times یا هیچ کدام \times ← حقیقی

(۲) یا هر دو \times یا هیچ کدام \times ← حقیقی

یا هر دو \times یا هیچ کدام \checkmark ← مانعةالجمع

(۳) یا هر دو \times یا هیچ کدام \times ← حقیقی

یا هر دو \checkmark یا هیچ کدام \checkmark ← منفصل نیست

(۴) یا هر دو \checkmark یا هیچ کدام \checkmark ← منفصل نیست

یا هر دو \times یا هیچ کدام \times ← حقیقی

۲۲ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مقدمه‌ی اول قیاس استثنایی قضیه‌ی شرطی است، پس حتماً قواعد قضایای شرطی در این

نوع قیاس مورد استفاده است.

۲۳ گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

ارتفاع	اجتماع	
\times	\times	حقیقی
\checkmark	\times	مانعةالجمع
\times	\checkmark	مانعةالرفع

۲۴ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. برای این که قضیه‌ای منفصل باشد، باید انفصال بین دو نسبت وجود داشته باشد و برای

انفصال باید نسبت عموم و خصوص من وجه یا تباین بین محمول‌ها برقرار باشد که فقط در گزینه‌ی (۳) نسبت عموم و خصوص من وجه، وجود دارد.

۲۵ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. قیاس استثنایی از یک قضیه‌ی شرطی و یک قضیه‌ی حملی تشکیل می‌شود که قضیه‌ی

دوم به قضیه‌ی اول استثنا وارد می‌کند. با این وصف، نتیجه‌ی قیاس استثنایی همواره یک قضیه‌ی حملی است.

۲۶ گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

بازنویسی قیاس استثنایی به این صورت می‌شود که «اگر مدعی رحم نکند خدا رحم می‌کند. (مقدمه اول) مدعی رحم

نمی‌کند. (مقدمه دوم) نتیجه: «خدا رحم می‌کند» درس ۹ صفحه ۹۰ و ۹۱

۲۷ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. قضیه نمی‌تواند هم حملی و هم منفصل باشد زیرا منفصل‌ها شرطی هستند ولی قضیه

می‌تواند نه حملی باشد و نه منفصل یعنی شرطی متصل باشد. پس دو طرف قابل جمع در صدق نیستند ولی قابل

جمع در کذب هستند، پس چنین قضیه‌ای مانعةالجمع است.

۲۸ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. این عبارت قیاس استثنایی اتصالی است که به صورت زیر مرتب می‌شود:
 اگر «غیر الف آن‌گاه غیر ب» رفع یا نفی «غیر الف» می‌شود «غیر غیر الف» یعنی همان «الف»، رفع «غیر ب» هم می‌شود «ب». از آنجایی که نتیجه شده است «ب» (یعنی رفع تالی) پس حتماً رفع تالی را از رفع مقدم نتیجه گرفته است. رفع مقدم مغالطه محسوب می‌شود.

۲۹ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. عبارت «عاقلان خوشه‌چین از سر لیلی غافلند» یک قضیه‌ی حملی است که در آن به ثبوت چیزی برای چیزی حکم شده است.
 در قضیه‌ی «این موجود یا غیرانسان است یا ناطق» انفصال از نوع حقیقی است؛ زیرا هر دو جزء قضیه‌ی قابل جمع در صدق و قابل جمع در کذب نیستند. تشریح گزینه‌ها:
 گزینه‌ی ۱: جمله‌ی اول قضیه‌ای حملی است که به ثبوت چیزی حکم داده است. انفصال از نوع حقیقی است.
 گزینه‌ی ۲: جمله‌ی اول از نوع امری است. حکم به ثبوت یا نفی چیزی فقط در قضایای حملی رخ می‌دهد.
 گزینه‌ی ۳: جمله‌ی اول از نوع قضایای شرطی است. حکم به ثبوت یا نفی چیزی فقط در قضایای حملی رخ می‌دهد. انفصال از نوع مانعة‌الجمع است.
 گزینه‌ی ۴: جمله‌ی اول قضیه‌ای حملی است که به ثبوت چیزی حکم داده است. انفصال از نوع حقیقی است.

۳۰ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در قضایای منفصله همیشه یا یک طرف صادق است و یک طرف کاذب یا هر دو طرف کاذب است یا هر دو طرف صادق. در حالتی که هم هر دو طرف امکان صادق دارد و هم امکان کذب؛ پس اساساً انفصالی شکل نگرفته است.

۳۱ گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
 اگر کار با رایانه را یاد بگیری (مقدم) می‌توانی جزوه‌هایت را تایپ کنی (تالی)
 می‌توانی جزوه‌هایت را تایپ کنی (وضع تالی)
 کار با رایانه را یاد گرفته‌ای (نتیجه)
 درس ۹ صفحه ۹۱

۳۲ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. برهان قیاسی است که از مقدمات یقینی و درست (از نظر معنی و محتوا) تشکیل شده است و صورت استدلال هم دارای اعتبار (شرایط اعتبار قیاس) است و هدفش کشف و دستیابی به حقیقت است. یعنی قیاس معتبر صحیح همان استدلال برهانی است. بررسی سایر گزینه‌ها:
 (۱) مقدمه‌ی دوم یعنی «هر دانشجویی کوشا است» از نظر معنی غلط است، چون همه‌ی دانشجویان کوشا نیستند.
 (۳) در این قیاس حد وسط (پزشک) در هر دو مقدمه علامت منفی می‌گیرد، پس قیاس نامعتبر است.
 (۴) در این قیاس هر دو مقدمه سالبه است، بنابراین قیاس نامعتبر است.

۳۳ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. عدم امکان صدق هم‌زمان دو طرف قضیه ← یا حقیقی یا مانعة‌الجمع است. عدم امکان کذب هم‌زمان دو طرف قضیه ← یا حقیقی یا مانعة‌الرفع (مانعة‌الخلو) است.

- ۳۴ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در قیاس استثنایی اتصالی رفع تالی، اگر قضیه‌ی شرطی محصوره بود برای رفع تالی حتماً باید هم کمیت و هم کیفیت (هر دو) را تغییر دهیم.
 ۱- اگر هر الف ب باشد، آن‌گاه بعضی ک د است.
 ۲- هیچ ک د نیست. (سالبه‌ی کلیه)
 ∴ بعضی الف ب نیست. (سالبه‌ی جزئیه)
 چون از رفع تالی، رفع مقدم نتیجه گرفته شده است، معتبر است.
- ۳۵ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در این قیاس مغالطه‌ی وضع تالی روی داده است، زیرا از وضع تالی در مقدمه‌ی دوم وضع مقدم را نتیجه گرفته است. قیاس در اصل این‌گونه بوده است که مقدمه‌ی دوم آن حذف شده است.
 ۱- اگر الف ب باشد آن‌گاه ج د است.
 ۲- ج د است.
 پس: الف ب است.
- ۳۶ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. قیاس استثنایی، قیاسی است که عین نتیجه یا نقیض نتیجه عیناً در یکی از مقدمات استدلال ذکر شده است. به عبارتی نتیجه یا نقیض نتیجه بالفعل در مقدمات آمده است، مانند:
 ۱- اگر باران بیارد، آن‌گاه هوا پاکیزه می‌شود.
 ۲- باران باریده است.
 ∴ هوا پاکیزه شده است.
 ۱- اگر برف بیارد، آن‌گاه زمین سفیدپوش می‌شود.
 ۲- زمین سفیدپوش نشده است.
 ∴ برف نمی‌بارد. (برف نباریده است)
- ۳۷ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. همه‌ی گزینه‌ها منفصل حقیقی هستند، غیر از گزینه‌ی ۴ که مانعة الجمع است.
- ۳۸ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در قضایای منفصل حقیقی صدق دو طرف محال است، اما در مانعة الجمع صدق دو طرف ممکن است.
 هم در قضای منفصل حقیقی و مانعة الجمع کذب دو طرف محال است.
- ۳۹ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. آن‌گاه ج د است که الف ب است ← «تالی - مقدم»
 اگر بی‌منت بخشنده‌ای چون آفتابی ← «تالی - مقدم»
 اگر دیدید که موفق شدم چون برنامه‌ریزی داشتم (چون برنامه‌ریزی داشتم آن‌گاه موفق شدم) ← «تالی - مقدم»
- ۴۰ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. عبارت ذکر شده مانعة الجمع است. زیرا امکان دارد که انسان نتیجه عمل خود را هم در دنیا ببیند و هم در آخرت، ولی نمی‌تواند نه در دنیا ببیند و نه در آخرت.
- ۴۱ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. قیاس استثنایی اتصالی دارای دو حالت معتبر است: (۱) وضع مقدم (۲) رفع تالی
- ۴۲ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. قیاس استثنایی، قیاسی است که عین نتیجه یا نقیض آن در یکی از مقدمات استدلال ذکر شده باشد؛ بنابراین قید «حتماً» در گزینه‌ی ۲ باعث نادرستی این گزینه شده است.
- ۴۳ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. عبارت ذکر شده در صورت سؤال یک قضیه‌ی شرطی از نوع شرطی متصل است؛ در قضایای شرطی متصل به پیوستگی و اتصال و ملازمه‌ی دو نسبت حکم شده است. در این عبارت، جمله‌ی اول مقدم و جمله‌ی دوم تالی است که به لحاظ منطقی تالی تابع مقدم است.

- ۴۴ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در این مثال از تالی (دیدن پدیده‌های غیرواقعی) به نتیجه (ابتلا به اسکیزوفرنیا رسیده‌ایم) تشریح گزینه‌های دیگر:
- گزینه ۱: مغالطه‌ی رفع مقدم
گزینه ۲: مغالطه ندارد، از وضع مقدم به نتیجه رسیدیم.
گزینه ۴: مغالطه ندارد، از رفع تالی به نتیجه رسیدیم.
- ۴۵ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. از میان حالات قیاس استثنایی تنها دو حالت وضع مقدم و رفع تالی متعبر است. قیاس گزینه‌ی ۳ از نوع رفع تالی است، پس معتبر می‌باشد. تشریح سایر گزینه‌ها:
- گزینه ۱: از نوع رفع مقدم است و مغالطه دارد.
گزینه ۲: از نوع وضع تالی است و مغالطه دارد.
گزینه ۴: از نوع رفع مقدم است و مغالطه دارد.
- ۴۶ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در قضایای منفصل حقیقی هر دو طرف قضیه نمی‌توانند هم‌زمان صادق یا کاذب باشند. یعنی این‌که قهرمان لیگ برتر می‌تواند یکی از این دو تیم نباشد.
- ۴۷ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. چهارضلعی نمی‌تواند هم‌زمان هم مربع باشد و هم مستطیل ولی می‌تواند نه مربع باشد و نه مستطیل. مثلاً لوزی باشد.
- ۴۸ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. فقط گزینه‌ی ۱ شرطی منفصل محسوب می‌شود. در بقیه‌ی گزینه‌ها میان دو جزء قضیه، انفصالی وجود ندارد. برای توضیح برقرار بودن انفصال می‌توان از نسبت‌های چهارگانه کمک گرفت. اگر حالت‌های دو طرف به صورت تساوی یا عموم و خصوص مطلق باشند انفصالی بین دو جزء برقرار نیست. یعنی این‌که دو جزء کاملاً به هم منطبق باشند. (مثل گزینه‌ی ۲) و یا این‌که یک جزء کاملاً درون جزء دیگر باشد (مثل گزینه‌های ۳ و ۴). قضیه‌ی گزینه‌ی ۱ از آن‌جایی که هم می‌تواند زیر ۱۲ بگیرد و هم قبول بشود (مثلاً ۱۱ بگیرد) شرطی منفعل مانع‌الرفع است (رفع دو حالت با هم ممکن نیست، مثلاً بالای ۱۲ بگیرد و قبول نشود)
- ۴۹ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تشریح موارد نادرست:
- به کار بردن اشتباهی یا عمدی کلماتی که دارای بار ارزشی متفاوتی هستند، می‌تواند منشأ خطای اندیشه باشد که آن‌را «مغالطه‌ی بار ارزشی کلمات» می‌نامند. بدین جهت باید متوجه بار ارزشی کلماتی که می‌شنویم، باشیم. ما براساس اهداف متفاوتی که در زندگی داریم از انواع مختلف استدلال استفاده می‌کنیم که فقط سه مورد در کتاب نام برده شده است.
- ۵۰ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. دانش بشری یا تصور است یا تصدیق ← منفصل حقیقی
حیوان نمی‌تواند هم اسب باشد هم الاغ اما می‌تواند هیچ‌کدام نباشد ← منفصل مانع‌الجمع
فردا نمی‌تواند هم چهارشنبه باشد هم سه‌شنبه اما می‌تواند هیچ‌یک نباشد ← منفصل مانع‌الجمع
- ۵۱ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. قضیه‌ی حملی به قضیه‌ای گفته می‌شود که در آن به «ثبوت یا نفی چیزی برای چیزی حکم می‌شود» و کیفیت آن به نسبت، فعل ربطی یا «رابطه‌ی» آن بستگی دارد مانند: «الف ب نیست»
- ۵۲ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در انفصال حقیقی هر دو قضیه هم‌زمان کاذب و هم‌زمان صادق نیستند؛ بنابراین اگر یک طرف کاذب باشد (کذف ف یا همان صدق غیر ف) طرف دیگر حتماً صادق است (صدق ب).

۵۳ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. اگر تالی عین مقدمه دوم باشد یا مقدمه دوم عین تالی باشد مغالطه وضع تالی رخ داده است.

مثال: مقدمه‌ی اول: اگر الف آن‌گاه ب؛ مقدمه‌ی دوم: ب؛ نتیجه: الف (نامعتبر)

۵۴ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. قیاس استثنایی این گزینه به شکل زیر است:
هر کسی کارگر باشد (مقدم) حقوقش افزایش سی درصدی داشته است (تالی)؛ کارمندان وزارت نفت کارگر نیستند (رفع مقدم) پس حقوق آنان با افزایش سی درصدی مواجه نبوده است (رفع تالی).
این استدلال معتبر نیست؛ زیرا از حالت رفع مقدم نمی‌توان نتیجه‌ی صحیحی به دست آورد.
تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۱: اگر در این کلاس‌ها شرکت کنی (مقدم) آن‌گاه نویسنده‌ی خوبی خواهی شد (تالی)؛ تو نویسنده‌ی خوبی نیستی (رفع تالی) پس معلوم می‌شود در این کلاس‌ها شرکت نکرده‌ای (رفع مقدم).
گزینه‌ی ۲: اگر کسی در ایران زندگی می‌کند (مقدم)، باید تنها تابعیت کشور ایران را داشته باشد (تالی)؛ تنها کشوری که تو تابعیت آن‌را داری ایران است (وضع تالی)، پس در ایران زندگی می‌کنی (وضع مقدم).
گزینه‌ی ۳: هرگاه کالایی جزء تجهیزات پزشکی و دارویی باشد (مقدم) مشمول تحریم نمی‌شود (تالی)؛ واکسن کرونا جزء تجهیزات پزشکی و دارویی است (وضع مقدم) پس واکسن کرونا مشمول تحریم نخواهد بود (وضع تالی).

۵۵ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بین دو جزء یک قضیه‌ی شرطی منفصل حتماً باید رابطه‌ی تباین و یا من‌وجه باشد تا انفصال برقرار شود. در رابطه‌ی تساوی و مطلق انفصالی وجود ندارد.

۵۶ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در همه‌ی اقسام قضیه‌ی شرطی منفصل چنان‌چه کلمه‌ی «یا» حذف شود دو قضیه‌ی حملی باقی می‌ماند.

۵۷ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. قضیه‌ی الف، منفصل مانعة الجمع است، زیرا پیراهن من می‌تواند نه سفید باشد و نه سیاه، بلکه سبز باشد (هر دو طرف با هم کاذب باشند). اما هم‌زمان نمی‌تواند هم سفید و هم سیاه باشد (هر دو طرف با هم صادق باشند). (اگر چه در مثال مناقشه نیست، اما برای افرادی که اشکال می‌کنند که: پیراهن‌های دو یا چند رنگ وجود دارد و می‌شود پیراهنی هم سفید و هم سیاه باشد، می‌گوییم: اولاً منظور تک رنگ بودن پیراهن است! و ثانیاً در همان پیراهن‌های چند رنگ، در یک قسمت هم‌زمان دو رنگ وجود ندارد.)
قضیه‌ی ب، منفصل حقیقی است، زیرا هم‌زمان نمی‌شود یک فرد هم باسواد (توانایی خواندن و نوشتن) باشد و هم بی‌سواد (هر دو طرف با هم صادق نیستند) و یا نه باسواد باشد و نه بی‌سواد (هر دو طرف با هم کاذب نیستند).
قضیه‌ی ج، منفصل مانعة الرفع است، زیرا امکان دارد هم خورشید و هم زمین حرکت کنند و روز و شب ایجاد شود (هر دو طرف با هم صادق باشند) ولی نمی‌شود نه خورشید و نه زمین هیچ‌کدام حرکت نکنند و روز و شب ایجاد شود (هر دو طرف با هم کاذب باشند)

- ۵۸ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. خدا را دانی (تالی) از خود را بدانی (مقدم). تشریح سایر گزینه‌ها:
گزینه‌ی ۱: اگر روم ز پی‌اش (مقدم) فتنه‌ها برانگیزد (تالی) / و از طلب بنشینم (مقدم) به کینه برخیزد (تالی)
گزینه‌ی ۲: حرف «و» در این گزینه به معنی حتی اگر یا با وجود این‌که است و ادات شرط محسوب نمی‌شود؛ بنابراین قضیه از نوع شرطی نیست.
- ۵۹ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. عبارت «گر رسد از تو به گوشم که بمیر ای سعدی / تا لب گور به اعزاز و کرامت بروم» یک قضیه شرطی است که درباره‌ی چیزی خبر می‌دهد و می‌توانیم درباره‌ی صدق و کذب آن سخن بگوییم.
- ۶۰ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در سایر عبارات حرف «تا» به معنای آغاز زمانی است. یعنی از وقتی که؛ از هنگامی که؛ ولی در گزینه ۱ «تا» به معنای حرف شرط و اگر می‌باشد. اگر نوزاد گریه نکند آن‌گاه چه زمانی شیر بنوشد.
- ۶۱ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. اگر بخواهیم از دو قضیه‌ی حملی با «یا» شرطی منفصل بسازیم، حتماً باید محمول‌های آن‌ها هرگز با هم صادق نشوند یا هرگز با هم کاذب نشوند یا هرگز با هم صادق و با هم کاذب نشوند، بنابراین محال است رابطه‌ی این محمول‌ها تساوی باشد، زیرا دو مفهوم «متساوی» همواره با هم صادق و با هم کاذب می‌شوند، اما اگر نسبت محمول‌ها «تباین» باشد، چون هرگز با هم صادق نمی‌شوند، پس شرطی منفصلی که ساخته می‌شود، «مانعةالجمع» یا «حقیقی» خواهد بود، ولی نمی‌تواند «مانعةالرفع» باشد.
- ۶۲ گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
- ۶۳ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. اگر جسمی آسمانی ستاره باشد، نورانی است. ماه نورانی است. پس: ماه ستاره است. هر چند این استدلال، استدلال درستی نیست، اما روشن رسیدن به نتیجه در آن وضع تالی است.
- ۶۴ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. عبارت اول یک عبارت پرسشی است. درس ۹ صفحه ۹۱
- ۶۵ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. این شعر را به دلیل ماهیت شرطی متصل بودنش می‌توان در قیاس استثنائی اتصالی به کار برد و براساس قاعده وضع مقدم یا رفع تالی معتبر است. درس نهم صفحه ۹۴
- ۶۶ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در قضایای شرطی منفصل «موضوع» در دو طرف «یا» باید یکی باشد. درس نهم صفحه ۹۱
- ۶۷ گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

۶۸ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. کسی که می‌تواند در این جلسه سخنرانی کند، ممکن است هم انگلیسی بداند و هم فارسی، ولی اگر هیچ‌یک را نداند نمی‌تواند در این جلسه سخنرانی کند؛ پس مانعة الرفع است. یک موجود نمی‌تواند هم کاج باشد و هم غیر درخت. جمع کاج و غیر درخت محال است. این فرد نمی‌تواند هم ایرانی باشد و هم هندی ولی ممکن است هیچ کدام نباشد و نمی‌شود فردی هم از سمت چپ خیابان برود هم از سمت راست ولی می‌تواند از وسط خیابان برود. پس رفع دو طرف جایز است بنابراین مانعة الجمع هستند.

۶۹ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. استدلالی به این شکل بوده که: شکل یا مربع است یا مثلث و اگر مربع باشد نتیجه می‌گیریم که پس مثلث نیست. اما بقیه‌ی موارد تعریف هستند.

۷۰ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. فردی که به روستا آمده نمی‌توانسته هم از جاده‌ی اصلی آمده باشد و هم از میان‌بر، بلکه از یکی آمده، پس مانعة الجمع است.

دو قضیه‌ی دیگر حقیقی هستند، زیرا نمی‌شود آقایی که می‌خواهد در آن موسسه استخدام شود، هم کارت پایان خدمت بدهد و هم معافیت؛ و نمی‌شود هیچ کدام را ندهد ولی استخدامش کنند و هم‌چنین در قضایای حملی، امکان ندارد از نظر نسبت هم موجه باشند، هم سالبه؛ و نمی‌شود نه موجه باشند نه سالبه.

۷۱ گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

دل بر کسی مبنی که دل‌بسته‌ی تو نیست = اگر کسی دل‌بسته‌ی تو نیست به او دل مبنی = شرطی متصل

۷۲ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. اگر مجید ایرانی باشد، آن‌گاه یا تهرانی است یا تبریزی. تالی این قضیه، شرطی منفصل مانعة الجمع است.

شرطی منفصل مانعة الجمع

$$\left\{ \begin{array}{l} - \leftarrow + \\ ? \leftarrow - \\ + \rightarrow - \\ - \rightarrow ? \end{array} \right.$$

۷۳ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. قیاس استثنایی از یک قضیه‌ی شرطی و یک قضیه‌ی حملی تشکیل می‌شود که قضیه‌ی دوم به قضیه‌ی اول استثنا وارد می‌کند. با این وصف، نتیجه‌ی قیاس استثنایی همواره یک قضیه‌ی حملی است.

۷۴ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. قضیه‌ی شرطی، شرط و جواب شرط دارد که در گزینه‌ی (۴) هر دو ذکر شده‌اند. اگر می‌خواهی رسوا نشوی (شرط)، هم‌رنگ جماعت شو (جواب شرط).

۷۵ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اگر قضیه منفصل مانعة الجمع باشد، از وضع هر یک از دو جزء، رفع جزء دیگر نتیجه می‌شود، ولی از رفع هر یک از دو جزء نمی‌توان نتیجه‌ای گرفت.

۷۶ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. قضیه‌ی مذکور یک قضیه‌ی شرطی مانعة الجمع است که از صدق یک طرف، کذب طرف دیگر نتیجه می‌شود که در گزینه (۱) آمده است.

۷۷ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. اگر بخواهیم از دو قضیه‌ی حملی با «یا» شرطی منفصل بسازیم، حتماً باید محمول‌های آن‌ها هرگز با هم صادق نشوند یا هرگز با هم کاذب نشوند یا هرگز با هم صادق و با هم کاذب نشوند، بنابراین محال است رابطه‌ی این محمول‌ها تساوی باشد، زیرا دو مفهوم «متساوی» همواره با هم صادق و با هم کاذب می‌شوند، اما اگر نسبت بین محمول‌ها «تباین» باشد، چون هرگز با هم صادق نمی‌شوند، پس شرطی منفصلی که ساخته می‌شود «مانعة الجمع» یا «حقیقی» خواهد بود، ولی نمی‌تواند «مانعة الرفع» باشد.

۷۸ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. برای این که با دو مفهوم بتوان یک قضیه‌ی منفصل حقیقی ساخت، باید بین آن‌ها تباین برقرار باشد و حالت سومی متصور نباشد که فقط در گزینه‌ی (۲) این طور نیست.

۷۹ گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
در گزینه ۳ یک جمله شرطی داریم. اگر صحبت کنی اخراج می‌شوی. در سایر گزینه‌ها قضایا حملی هستند. درس ۶ صفحه ۶۰ و ۶۲

۸۰ گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
گزینه ۲ قاعده وضع مقدم است. گزینه ۳ و ۴ هم براساس قاعده رفع تالی است. درس ۹ صفحه ۹۵

۸۱ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. برای این که با دو مفهوم بتوان یک قضیه‌ی منفصل حقیقی ساخت باید بین آن‌ها تباین برقرار باشد و حالت سومی متصور نباشد که فقط در گزینه‌ی ۲ این طور نیست.

۸۲ گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

ارتفاع	اجتماع	
x	x	حقیقی
✓	x	مانعة الجمع
x	✓	مانعة الرفع

۸۳ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مقدمه‌ی اول قیاس استثنایی قضیه‌ی شرطی است، پس حتماً قواعد قضایای شرطی در این نوع قیاس مورد استفاده است.

۸۴ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌ها:
(۱) یا هر دو x یا هیچ کدام x ← حقیقی
یا هر دو x یا هیچ کدام x ← حقیقی
(۲) یا هر دو x یا هیچ کدام x ← حقیقی
یا هر دو x یا هیچ کدام ✓ ← مانعة الجمع
(۳) یا هر دو x یا هیچ کدام x ← حقیقی
یا هر دو ✓ یا هیچ کدام ✓ ← منفصل نیست
(۴) یا هر دو ✓ یا هیچ کدام ✓ ← منفصل نیست
یا هر دو x یا هیچ کدام x ← حقیقی

۸۵ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اگر قضیه منصل مانعة الجمع باشد، از وضع هریک از دو جزء، رفع جزء دیگر نتیجه می‌شود، ولی از رفع هریک از دو جزء نمی‌توان نتیجه‌ای گرفت.

۸۶ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. قیاس استثنایی دو مقدمه دارد که یک مقدمه‌ی آن باید شرطی و یکی باید حملی باشد و آن مقدمه‌ی شرطی می‌تواند همه‌ی اقسام قضایای شرطی باشد.

۸۷ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. عرض خاص یک مفهوم است و هیچ مفهومی تصدیق نیست، بنابراین هیچ چیز نمی‌تواند هم عرض خاص باشد و هم مفهوم، اما می‌تواند هیچ یک از آن‌ها نباشد، در مورد هیچ یک از گزینه‌های دیگر چنین تحلیلی درست نیست.

- ۸۸ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. چون قضیه‌ی اصلی در صورت سؤال حقیقی است، پس از کذب طرف اول، صدق طرف دوم و از صدق طرف اول، کذب طرف دیگر نتیجه می‌شود. پس به این دو حالت می‌رسیم:
اگر لباس سفید باشد، زود کثیف می‌شود.
اگر لباس سفید نباشد، زود کثیف نمی‌شود.
- ۸۹ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. قضیه شرطی متصل همواره با لفظ شرطی اگر همراه نیست و ممکن است گاهی در قضیه شرطی متصل اول تالی ذکر شود بعد مقدم. در قضیه شرطی منفصل اگر «یا» حذف شود، دو قضیه حملی باقی می‌ماند.
- ۹۰ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. هر قیاس استثنایی فقط می‌تواند یا عین یکی از مقدمات را نتیجه دهد و یا نقیض مقدمه‌ی دیگر را.
- ۹۱ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. وقتی می‌گوییم کسی جز مریم و نسرين از موضوع خبر نداشته‌اند، به این معنی است که حتماً یکی از آنها باید موضوع را گفته باشد و جمع هر دو جزء در کذب امکان‌پذیر نیست؛ یعنی غیرممکن است که نه مریم گفته باشد و نه نسرين. گزینه‌های ۱ و ۳ و ۴ منفصل حقیقی، قضیه‌ی حملی و منفصل غیرقابل جمع در صدق هستند.
- ۹۲ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. اتومبیل گازسوز نمی‌تواند گازوئیل نداشته باشد و حرکت کند یعنی رفع دو طرف محال است ولی جمع دو طرف «یعنی این که گازوئیل داشته باشد ولی حرکت نکند» جایز است. گزینه ۱ و ۳ مانع‌الجمع و گزینه ۲ حقیقی است.
- ۹۳ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. گزینه ۱ قیاس استثنایی، گزینه ۲ استقرا و گزینه ۴ تمثیل است.
- ۹۴ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در قیاس استثنایی منفصل حقیقیه، هر چهار حالت آن منتج است و از وضع یا اثبات یک طرف رفع یا نفی طرف دیگر نتیجه می‌شود.
- ۹۵ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در قضیه حقیقی و مانع‌الرفع دو طرف قضیه قابل جمع در کذب نیستند. ولی در مانع‌الجمع دو طرف قضیه قابل جمع در صدق نیستند.
- ۹۶ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. گزینه ۱ و ۲ قضیه شرطی متصل هستند و گزینه ۴ قضیه حملی است ولی گزینه ۲ جمله انشایی است و قابلیت صدق و کذب ندارد جملات انشایی در منطق بررسی نمی‌شوند.
- ۹۷ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در قضیه اول جای موضوع محمول عوض شده است. عبارت دوم بدین صورت است که اگر شمع هر جمع بشوی (مقدم) ما را می‌سوزانی (تالی) «اگر حساب قرض‌الحسنه باز کنی (مقدم) می‌توانی در قرعه‌کشی بانک برنده شوی (تالی)»
- ۹۸ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مقدمه‌ی اول قیاس استثنایی قضیه‌ی شرطی است، پس حتماً قواعد قضایای شرطی در این نوع قیاس مورد استفاده است.
- ۹۹ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. قیاس استثنایی از یک قضیه‌ی شرطی و قضیه‌ی حملی تشکیل می‌شود که قضیه‌ی دوم به قضیه‌ی اول استثنا وارد می‌کند. با این وصف، نتیجه قیاس استثنایی همواره یک قضیه‌ی حملی است.
- ۱۰۰ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. قضیه‌ی شرطی، شرط و جواب شرط دارد. که در گزینه‌ی ۴ هر دو ذکر شده‌اند. اگر می‌خواهی رسوا نشوی (شرط) هم‌رنگ جماعت شو (جواب شرط)

- ۱۰۱) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. اگر جسمی آسمانی ستاره باشد نورانی است. ماه نورانی است. پس: ماه ستاره است. هر چند این استدلال، استدلال درستی نیست، اما روش رسیدن به نتیجه در آن وضع تالی است.
- ۱۰۲) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اگر قضیه‌ی منفصل مانعة‌الجمع باشد، از وضع هریک از دو جزء، رفع جزء دیگر نتیجه می‌شود، ولی از رفع هریک از دو جزء نمی‌توان نتیجه‌ای گرفت.
- ۱۰۳) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. قضیه‌ی مذکور یک قضیه‌ی شرطی مانعة‌الجمع است که از صدق یک طرف کذب دیگر نتیجه می‌شود. که در گزینه‌ی ۱ آمده است.
- ۱۰۴) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. برای این‌که قضیه‌ای منفصل باشد باید انفصال بین دو نسبت وجود داشته باشد و برای انفصال باید نسبت عموم و خصوص من وجه یا تباین بین محمول‌ها برقرار باشد. که فقط در گزینه‌ی ۳ نسبت عموم خصوص من وجه، وجود دارد.
- ۱۰۵) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. برای این‌که با دو مفهوم بتوان یک قضیه‌ی منفصل حقیقی ساخت باید بین آن‌ها تباین برقرار باشد و حالت سومی متصور نباشد. که فقط در گزینه‌ی ۲ این طور نیست.
- ۱۰۶) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اگر قضیه‌ی منفصل حقیقی مانعة‌الجمع باشد، از وضع هریک از دو جزء، رفع جزء دیگر نتیجه می‌شود، ولی از رفع هریک از دو جزء نمی‌توان نتیجه‌ای گرفت.
- ۱۰۷) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. اگر بخواهیم از دو قضیه‌ی حملی با «یا» شرطی منفصل بسازیم، حتماً باید محمول‌های آن‌ها هرگز با هم صادق نشوند یا هرگز با هم کاذب نشوند یا هرگز با هم صادق و با هم کاذب نشوند، بنابراین محال است رابطه‌ی این محمول‌ها تساوی باشد، زیرا دو مفهوم «تساوی» همواره با هم صادق و با هم کاذب می‌شوند، اما اگر نسبت محمول‌ها «تباین» باشد، چون هرگز با هم صادق نمی‌شوند پس شرطی منفصلی که ساخته می‌شود «مانعة‌الجمع» یا «حقیقی» خواهد بود، ولی نمی‌تواند «مانعة‌الرفع» باشد.
- ۱۰۸) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. برای این‌که قضیه‌ای منفصل باشد، باید انفصال بین دو نسبت وجود داشته باشد و برای انفصال باید نسبت عموم و خصوص من وجه یا تباین بین محمول‌ها برقرار باشد که فقط در گزینه‌ی ۳ نسبت عموم خصوص من وجه دارد.
- ۱۰۹) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. برای این‌که با دو مفهوم بتوان یک قضیه‌ی منفصل حقیقی ساخت باید بین آن‌ها تباین برقرار باشد و حالت سومی متصور نباشد که فقط در گزینه‌ی ۲ این طور نیست.
- ۱۱۰) گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌ها:
 (۱) منفصل حقیقی (زیرا نه می‌شود انسان هم باسواد باشد و هم بی‌سواد و نه می‌شود انسان نه باسواد باشد و نه بی‌سواد).
 (۲) منفصل حقیقی: (زیرا نه می‌شود الآن هم شب باشد هم روز و نه می‌شود الآن نه شب باشد نه روز).
 (۳) منفصل حقیقی: (زیرا نه می‌شود آدمی هم مرد باشد هم زن و نه می‌شود آدمی نه مرد باشد نه زن).
 (۴) منفصل مانعة‌الجمع: (نمی‌شود این آب هم سرد باشد هم داغ ولی می‌شود هیچ کدام نباشد؛ یعنی ولرم باشد).

۱۱۱

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

در قضیه‌ی شرطی منفصل مانعةالجمع:		
طرف اول		طرف دوم
+	←	-
-	←	می‌تواند درست باشد یا غلط
در قضیه‌ی شرطی منفصل مانعةالرفع (مانعةالخلو):		
طرف اول		طرف دوم
+	←	می‌تواند درست باشد یا غلط
-	←	+

۱۱۲

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه‌ها:

- در «قضیه‌ی منفصل حقیقی»، هم اجتماع دو امر، محال است هم ارتفاع دو امر.
- (۱) در «قضیه‌ی منفصل مانعةالجمع»، اجتماع دو امر، محال است ولی ارتفاع دو امر، جایز است.
- (۳) در «قضیه‌ی منفصل مانعةالخلو (مانعةالرفع)»، ارتفاع دو امر، محال است ولی اجتماع دو امر، جایز است.
- (۴) در «قضیه‌ی منفصل حقیقی»، هم اجتماع دو امر، محال است هم ارتفاع دو امر.

۱۱۳

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

این آیه که به معنای «اگر خدا را یاری کنید، او نیز شما را یاری می‌کند» می‌باشد، شرطی متصل است.

۱۱۴

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در این استدلال از وضع تالی (چهارضلعی بودن) وضع مقدم (این‌که ذوزنقه مربع است) نتیجه گرفته شده که مغالطه وضع تالی نام دارد.

۱۱۵

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. چون قضیه‌ی موردنظر مانعةالرفع است پس ممکن است الف، فقط ب باشد و ممکن است فقط ج باشد و ممکن است هم ب باشد و هم ج. بنابراین اگر الف مفهومی جزئی باشد می‌تواند مصداق مشترک ب و ج باشد و اگر مفهومی کلی باشد، مصادیق آن می‌توانند مصادیق مشترک ب و ج باشند؛ پس ب و ج قطعاً متباین نیستند. بنابراین ممکن است نسبت آن دو، عموم و خصوص من وجه باشد (رد گزینه ۲).

گزینه ۳: در منفصل مانعةالرفع ممکن است هر دو بخش صادق باشند، ولی نمی‌شود هیچ‌کدام صادق نباشند (نه هیچ‌کدام و شاید هر دو).

گزینه ۴: انفصال تام، انفصال حقیقی است (نه هر دو و نه هیچ‌کدام)؛ پس انفصال مانعةالرفع، قطعاً تام نیست.

۱۱۶

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در قیاس اقترانی اجزای نتیجه در مقدمات پخش هستند و در قیاس استثنایی، عین نتیجه یا نقیض آن در یکی از مقدمات استدلال ذکر شده است. تنها راه مطمئن برای تشخیص قیاس اقترانی و استثنایی، استفاده از همین نکته است و روش‌های دیگر ممکن است ما را به اشتباه بیندازند.

گزینه ۱: موضوع نتیجه (جویندگان طلا) از مقدمه دوم و محمول نتیجه (رنج‌برده) از مقدمه اول آمده‌اند؛ پس قیاس اقترانی است.

گزینه ۲: مقدمه اول، یک شرطی متصل به این صورت است: «اگر آشپز دو تا شود، آنگاه آش یا شور می‌شود یا بی‌نمک»؛ بنابراین نقیض نتیجه، تالی مقدمه اول است و لذا این استدلال، قیاس استثنایی است. اما چون از نفی مقدم نتیجه‌گیری شده است، مغالطه «رفع مقدم» دارد و معتبر نیست.

گزینه ۳: موضوع نتیجه (پدر یا مادر) عیناً از مقدمه اول و محمول نتیجه (انجام‌دهنده وظیفه پدر) برگرفته از مقدمه دوم است؛ پس این استدلال، قیاس استثنایی نیست، هرچند قیاس اقترانی ساده هم نیست؛ چون حد وسط به‌درستی تکرار نشده است و محمول نتیجه عیناً از مقدمه دوم نیامده است. این استدلال در حقیقت دو قیاس اقترانی مضمّر است که با هم ترکیب شده‌اند.

گزینه ۴: عین نتیجه (باید رنج درس خواندن را کشید) در مقدمه اول وجود دارد؛ پس قیاس استثنایی است. چون مقدمه شرطی، منفصل غیرقابل جمع در کذب است از نفی یک طرف می‌توان صدق طرف دیگر را نتیجه گرفت؛ پس استدلال، معتبر است.

۱۱۷

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. قیاس استثنایی از یک «قضیه شرطی» و یک «قضیه حملی» تشکیل می‌شود. قضیه دوم (حملی) مشخص می‌کند چه شرطی در قضیه اول (شرطی) محقق شده است تا بتوان عین یا نقیض بخش دیگر آن را نتیجه‌گیری کرد؛ با این وصف، نتیجه قیاس استثنایی همواره یک قضیه حملی است که عین یا نقیض بخشی از قضیه شرطی است.

۱۱۸

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. شرطی اول: «برای آمدن به گلستان دوم باید از کوچه الف ۱ یا الف ۲ عبور کنی.» نمی‌شود از هیچ‌کدام از این دو کوچه عبور نکرد زیرا مسیر دیگری وجود ندارد (نه هیچ‌کدام) اما می‌توان از هر دو عبور کرد مثلاً از کوچه الف ۱ وارد شویم سپس از طریق فرعی گل رز وارد الف ۲ شویم و از این طریق به خیابان گلستان دوم برسیم (شاید هر دو). بنابراین غیرقابل جمع در کذب یا مانعة‌الرفع یا مانعة‌الخلو است.

شرطی دوم: «برای رسیدن به گلستان سوم از کوچه ب ۲ یا ب ۳ رد می‌شوی.» نمی‌شود از هر دو رد شد زیرا به هم راه ندارند (نه هر دو) اما می‌شود از هیچ‌کدام رد نشد و به‌جای آن‌ها از کوچه ب ۱ رفت (شاید هیچ‌کدام). بنابراین غیرقابل جمع در صدق یا مانعة‌الجمع است.

شرطی سوم: «برای ورود به گلستان چهارم از کوچه ج ۱ یا ج ۲ رد می‌شوی.» نمی‌شود از هیچ‌کدام رد نشد زیرا مسیر دیگری وجود ندارد (نه هیچ‌کدام). همچنین نمی‌شود از هر دو رد شد زیرا دو کوچه به هم راه ندارند (نه هر دو). لذا منفصل حقیقی است.

۱۱۹

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. هرچه پیش آید خوش آید = هر اتفاقی بی‌هیچ قید و شرطی، خوشایند است؛ پس پیام شرطی ندارد چون نسبتی به نسبت دیگر مشروط نشده است.

سایر گزینه‌ها: به‌ترتیب «پی بردن به وجود آتش»، «پی بردن به وجود یک کشته» و «سزاوار گله بودن»، به «وجود دود»، «وجود خون» و «عوض داشتن» مشروط شده‌اند.

۱۲۰

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. برای اینکه قضیه‌ای منفصل باشد باید انفصال بین دو نسبت وجود داشته باشد؛ یعنی یا قابل جمع در صدق نباشند یا قابل جمع در کذب یا هر دو.

گزینه ۱: دو نسبت، هم قابل جمع در صدق هستند (مثلاً اگر حمیده نمره نوزده بگیرد) و هم قابل جمع در کذب (مثلاً اگر حمیده نمره نه بگیرد)، پس انفصالی وجود ندارد.

گزینه ۲: قابل جمع در کذب نیستند؛ زیرا اگر قبول نشود (کذب طرف دوم)، نمره زیر ده گرفته است و نمره زیر ده حتماً زیر هفده هم هست (صدق طرف اول)، پس شرطی منفصل است.

گزینه ۳: دو نسبت هم قابل جمع در صدق هستند (مثلاً اگر حمیده نمره نه بگیرد) و هم قابل جمع در کذب (مثلاً اگر حمیده نمره نوزده بگیرد)، پس انفصالی وجود ندارد.

گزینه ۴: دو نسبت هم قابل جمع در صدق هستند (مثلاً اگر حمیده نمره چهار بگیرد) و هم قابل جمع در کذب (مثلاً اگر حمیده نمره نوزده بگیرد)، پس انفصالی وجود ندارد.

۱۲۱

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در این بیت، خشک شدن دجله مشروط به نباریدن باران شده است.

گزینه ۱: نباریدن باران مشروط به خشک شدن دجله شده است؛ اما این پیام با پیام بیت موردنظر متفاوت است؛ زیرا آن بیت می‌گوید خشک شدن دجله مشروط به نباریدن باران است نه برعکس! مثلاً طبق پیام این بیت، مانعی ندارد باران ببارد ولی باز دجله به علتی دیگر مثل ساختن سد در سرمنشا آن خشک شود.

گزینه ۲: خشک شدن دجله مشروط به نباریدن باران شده است!

گزینه ۳: خشک نشدن دجله مشروط به نباریدن باران شده است؛ یعنی اگر باران ببارد حتماً دجله خشک نمی‌شود. اما طبق پیام بیت موردنظر، ممکن است باران ببارد ولی باز دجله به علتی دیگر مثل ساختن سد در سرمنشا آن خشک شود.

گزینه ۴: خشک شدن دجله مشروط به نباریدن باران شده است. (همان پیام بیت موردنظر)

توجه: گزینه‌های ۱ و ۳ پیام یکسانی دارند ولی پیام آن دو با پیام بیت موردنظر که همان پیام گزینه ۴ است، تفاوت ظریفی دارد.

۱۲۲

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. می‌توان پیام فرض سؤال را به صورت این قضیه شرطی متصل در نظر گرفت: «اگر افزایش صادرات غیرنفتی یا جذب گردشگری خارجی یا هر دو اتفاق بیفتند، آنگاه موجب کاهش بیکاری در کشور می‌شود.»

گزینه ۱: رفع تالی به رفع مقدم انجامیده است. (معتبر)

گزینه ۲: وضع مقدم به وضع تالی منجر شده است. (معتبر)

گزینه ۳: وضع مقدم، وضع تالی را در پی داشته است. (معتبر)

گزینه ۴: از وضع تالی، وضع مقدم نتیجه شده است. (نامعتبر)

الف یا ب (نه هر دو و نه هیچ کدام)	منفصل حقیقی
الف یا ب (نه هر دو و شاید هیچ کدام)	منفصل غیرقابل جمع در صدق
الف یا ب (نه هیچ کدام و شاید هر دو)	منفصل غیرقابل جمع در کذب

- گزینه ۱: طبق جدول فوق، «غیرقابل جمع در صدق» اصطلاح است و یعنی «نه هر دو و شاید هیچ کدام».
- گزینه ۲: «قابل جمع در کذب» اصطلاح نیست و معنای لفظی خود را دارد؛ پس یعنی ممکن است هر دو کاذب باشند (شاید هیچ کدام).
- گزینه ۳: طبق جدول فوق، «حقیقی» اصطلاح است و یعنی «نه هر دو و نه هیچ کدام».
- گزینه ۴: «قابل جمع در صدق» اصطلاح نیست و معنای لفظی خود را دارد؛ پس یعنی ممکن است هر دو صادق باشند (شاید هر دو).

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. دو قضیه شرطی متصل و منفصل می‌توانند هر دو یک پیام را برسانند. مثل:

۱. اگر باران نبارد، آنگاه خشک‌سالی می‌شود.
 ۲. یا باران می‌بارد یا خشک‌سالی می‌شود.
- در هر دو قضیه، وقوع خشک‌سالی (صدق یک جزء)، مشروط به نباریدن باران (صدق جزء دیگر در متصل و کذب جزء دیگر در منفصل) است. (رد گزینه ۳)
- گزینه ۲: ساختار شرطی متصل به صورت «اگر — آنگاه —» و ساختار شرطی منفصل به صورت «یا — یا —» است.
- گزینه ۴: در شرطی منفصل دو بخش قضیه به یکدیگر مرتبط هستند و در آن‌ها به گسستگی، انفصال و عناد دو یا چند نسبت حکم شده است.

- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در شرطی اتصالی، وضع تالی نتیجه قطعی ندارد یعنی ممکن است با مقدم (شرط قضیه) درست یا نادرست همراه باشد. به همین دلیل اگر کسی از «وضع تالی»، «وضع مقدم» را نتیجه بگیرد، دچار مغالطه شده است. (نه به دلیل نفی مقدم) (رد گزینه ۴)
- مثلاً در قضیه «اگر باران می‌بارد، هوا ابری است»، ابری بودن هوا (وضع تالی) هم می‌تواند با نباریدن باران (نفی مقدم) همراه شود (رد گزینه ۳)
- و هم با باریدن آن (صدق مقدم). (رد گزینه ۱)

- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. صورت منطقی این قضیه چنین است: «اگر آسپز دو تا شود، آنگاه آتش یا شور می‌شود یا بی‌نمک». بنابراین شرطی متصل است.

- ۱۲۷) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. گزینه ۱: هر قضیه‌ای یا شرطی است (دارای مقدم و تالی) یا حملی (دارای موضوع و محمول)، نه هر دو و نه هیچ کدام. ← منفصل حقیقی
- گزینه ۲: هر قیاس یا اقترانی است یا استثنایی، نه هر دو و نه هیچ کدام. ← منفصل حقیقی
- گزینه ۳: ممکن است قضیه شرطی متصل باشد و هیچ کدام از این حالت‌های شرطی منفصل نباشد. ← قابل جمع در کذب
- گزینه ۴: ممکن است حد وسط در هر دو مقدمه محمول باشد. ← قابل جمع در کذب
- ۱۲۸) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. «غیرقابل جمع در صدق» یعنی ممکن است دو طرف قضیه کاذب باشند، ولی قطعاً هر دو طرف صادق نیستند.
- گزینه ۱: ممکن است فردا جمعه باشد، ولی قطعاً هم چهارشنبه و هم پنجشنبه نیست. (غیرقابل جمع در صدق)
- گزینه ۲: قطعاً یا فقط مردود می‌شود یا فقط قبول. (منفصل حقیقی)
- گزینه ۳: ممکن است به موقع برسند، ولی قطعاً هم زود و هم دیر نمی‌رسند. (غیرقابل جمع در صدق)
- گزینه ۴: ممکن است با اتوبوس آمده باشند، ولی قطعاً هم با قطار و هم با هواپیما نیامده‌اند. (غیرقابل جمع در صدق)
- ۱۲۹) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. سایر گزینه‌ها منفصله مانعة‌الجمع هستند.
- ۱۳۰) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تصور و تصدیق نسبت به یک‌دیگر تباین دارند و اگر یک قضیه‌ی شرطیه با آن دو ساخته شود، حقیقه خواهد بود. انفصال تام نیز میان دو جزء حقیقیه برقرار است که با یک‌دیگر قابل جمع یا قابل رفع نیستند.
- ۱۳۱) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. یکی دو روزی که باران آمده، هوا در وضعیت هشدار نبوده است، اما این مورد نقض به‌عنوان استثنای قابل چشم‌پوشی در نظر گرفته شده‌اند و حکم کلی در مورد تمام روزهای پاییز داده شده است. این مغالطه است، زیرا حکم کلی با یک مثال نقض، دیگر کلی نخواهد بود.
- گزینه ۱: مغالطه نیست زیرا استثنا بودن دو نفر دانش‌آموز غائب، مورد تصریح قرار گرفته و در مورد بقیه، حکم کلی صادر شده است.
- گزینه ۲: خود گوینده تأکید کرده است که منظورش از نسخه کامل کتاب، نسخه‌ای است که همه صفحات را دارد، لذا مشکل دار بودن جلد کتاب نقض سخن او نیست.
- گزینه ۴: دو درخت داخل کوچه، استثنایی برای درختان حیاط محسوب نمی‌شوند.
- ۱۳۲) گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
- ۱۳۳) گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
- ۱۳۴) گزینه ۴ پاسخ صحیح است.
- ۱۳۵) گزینه ۴ پاسخ صحیح است.
- ۱۳۶) گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
- ۱۳۷) گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
- ۱۳۸) گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
- ۱۳۹) گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
- ۱۴۰) گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
- ۱۴۱) گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

- ۱۴۲) گزینه ۴ پاسخ صحیح است.
- ۱۴۳) گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
- ۱۴۴) گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
- ۱۴۵) گزینه ۴ پاسخ صحیح است.
- ۱۴۶) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اگر مقدمه اول یک قیاس، شرطی منفصل مانعةالرفع و قیاس منتج باشد، مقدمه دوم باید رفع یکی از آن دو باشد. با وضع یک طرف، نتیجه لازم الصدقی پدید نمی آید.
- ۱۴۷) گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در قضیهی منفصل مانعةالجمع از صدق یک طرف کذب طرف دیگر به دست می آید.
- ۱۴۸) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تنها در گزینهی ۳ بین دو جزء قضیه انفصال برقرار شده است. در گزینهی ۱ دو طرف قضیه یکسان و در گزینههای ۲ و ۴ انفصال برقرار نیست.
- ۱۴۹) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بزرگترین کشور دنیا، چین نیست: قضیه حملی شخصی سالبه است. آسمان ابری است یا باران نمی بارد: شرطی منفصل غیر قابل جمع در کذب است. (مانعةالرفع) لذا از کذب یک طرف لزوماً به صدق طرف دیگر می رسیم.
- ۱۵۰) گزینه ۴ پاسخ صحیح است. آفتاب که بتابد برفها آب می شوند = اگر آفتاب بتابد برفها آب می شوند = شرطی متصل
زمین در حال گرم شدن است = شخصی
یک پرنده در حال مرگ است = بعضی پرندهها در حال مرگ هستند = موجه جزئی
- ۱۵۱) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در قضیه شرطی متصل، نوعی رابطه میان مقدم و تالی برقرار است و اساساً ماهیت این قضیه همین رابطه است.
- ۱۵۲) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در قضیه منفصل حقیقی، امکان ندارد که هر دو طرف قضیه غلط باشد، بنابراین تنها گزینه ۱ صحیح است زیرا هر کسی یا غریبه است یا آشنا.
- ۱۵۳) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در درس هفت در شرح هر یک از اقسام قضایای حملی و شرطی تاکید شده که ما در کتاب فقط مهم ترین انواع قضایا را می خوانیم نه همه آنها. بنابراین در گزینههای ۲، ۳ و ۴ که از قید «تنها» استفاده کرده غلط است.
- ۱۵۴) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در قضیه شرطی ما به اتصال و پیوستگی بین دو نسبت حکم می کنیم حال چه به این دو نسبت حکم شده باشد (یعنی ایجابی باشد) و چه به نبودن این دو نسبت (سلبی باشد). در این قضیه نیز حکم شده است که اگر معلم نیاید (سلب آمدن معلم)، امتحان برگزار نمی شود (سلب برگزاری امتحان)
- ۱۵۵) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. وقتی با دو مفهوم می توان قضیه منفصل حقیقی ساخت که حالت سومی غیر از آنها وجود نداشته باشد که تنها گزینه ۱ حالت سوم دارد. (ذاتیات جنس، نوع و فصل هستند).
- ۱۵۶) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در قضیه شرطی منفصل مانعةالجمع، محال است که هر دو طرف قضیه صادق باشند، پس اگر یک طرف صادق باشد، طرف دیگر کاذب است.

۱۵۷) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. قضیه‌ی شرطی متصل، قضیه‌ای است که در آن به پیوستگی و اتصال یا عدم پیوستگی و اتصال دو نسبت حکم شده است. به عبارت دیگر قضیه‌ای است که در آن حکم شده به بودن یا نبودن نسبتی به شرط بودن یا نبودن نسبتی دیگر مانند، اگر سه ضلع مثلث مساوی باشند، سه زاویه‌ی آن هم مساوی است یا اگر خدا را یاری کنید، او نیز شما را یاری خواهد کرد.

۱۵۸) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. - مقدم مستلزم تالی است. (نه برعکس)
- تالی تابع مقدم است. (نه برعکس)
- ماهیت قضیه‌ی شرطی متصل را رابطه‌ی تالی و مقدم تشکیل می‌دهد.

۱۵۹) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. الگوی قضیه‌ی شرطی متصل ← اگر الف ب باشد آن‌گاه ج د است. الگوی قضیه‌ی شرطی منفصل ← الف ب یا ج است.
بررسی مثال گزینه‌ها:

- ۱) این آزمون یا برگزار می‌شود و یا لغو می‌شود ← منفصل حقیقی
- ۲) فردا یا جمعه است یا جمعه نیست ← منفصل حقیقی
- ۳) اگر فردا جمعه باشد پس امروز پنج‌شنبه است ← شرطی متصل
- ۴) امروز هوا یا بارانی است یا آفتابی ← منفصل مانع‌الجمع

۱۶۰) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در قضیه‌ی منفصل حقیقی، هم درست بودن دو طرف قضیه محال است و هم غلط بودن آن‌ها؛ یعنی هر دو جزء، نمی‌توانند با هم صادق یا با هم کاذب باشند، پس با صادق بودن یک طرف، به کاذب بودن طرف دیگر پی می‌بریم.
بررسی گزینه‌ها:

- ۱) اگر باران بیارد، زمین خیس می‌شود ← قضیه‌ی شرطی متصل
- ۲) اعداد اول، یا زوج هستند یا فرد ← قضیه‌ی شرطی منفصل حقیقی
- ۳) امروز یا پنج‌شنبه است یا جمعه ← قضیه‌ی شرطی منفصل مانع‌الجمع
- ۴) آن شخص یا ایرانی است یا آلمانی ← قضیه‌ی شرطی منفصل مانع‌الجمع

۱۶۱) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مقدم جمله‌ای نیست که حتماً در ابتدای جمله بیاید بلکه همان‌طور که از این اسم‌گذاری پیداست مقدم به لحاظ معنی مقدم است و تالی به لحاظ معنی دنباله‌ی مقدم است نه این‌که حتماً در لفظ و گفتار چنین باشد. پس جابه‌جایی این دو، اختلالی ایجاد نمی‌کند.
مادر ناراحت می‌شود اگر به او دروغ بگویم. (جابه‌جایی جایگاه مقدم و تالی)

تالی مقدم

۱۶۲) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بررسی عبارت:

- الف) با دويدن، زودتر می‌رسی. ← شرطی (اگر بدوی، زودتر می‌رسی.)
- ب) ماه به دور خودش می‌گردد. ← حملی
- ج) اگر باران بیارد، چتر را خواهم برد. ← شرطی
- د) آسمان ابری دلگیر است. ← حملی

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مانعة‌الرفع قضیه‌ای است که دو جزء آن نمی‌توانند با هم رفع شوند و به عبارت دیگر کاذب بودن هر دو جزء با هم امکان‌پذیر نیست. نسبت میان «حادث با قدیم» و «کلی با جزئی» تباین است، پس با هریک از آن دو می‌توان یک حقیقه ساخت. سبب و سفید نیز با هم قابل جمع نیستند، اما قابل رفع‌اند. اما چیزی وجود ندارد که ماده نباشد و در عین حال مایع باشد، پس رفع «غیرمایع» و «ماده» با هم غیرممکن است و می‌توان با آن یک مانعة‌الرفع ساخت.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. قضیه شرطی از دو جمله تشکیل می‌شود که یکی تابع دیگری است و فقط گزینه (۲) است که هر دو عبارت آن چنین هستند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

هر قضیه یا حملی است یا شرطی = اگر قضیه حملی باشد، شرطی نیست و برعکس = قضیه شرطی

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

• داروها خطرناکند اگر زیاد مصرف شود = اگر داروها زیاد مصرف شوند خطرناکند = مقدم، تالی

• اگر باران به کوهستان بیارد / به سالی دجله گردد رودی = مقدم، تالی

• توانا بود هر که دانا بود = اگر کسی دانا بود، آنگاه توانا بود = تالی، مقدم

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. قضیه «بهرام یا نمره‌ی زیر ۱۷ می‌گیرد یا قبول می‌شود»، منفصل مانعة‌الرفع است. قضایایی که صورت آنها «الف، ب است یا غیر ب» باشد، همواره منفصل حقیقی هستند و قضیه «استدلال یا قیاس است یا استقراء» منفصل مانعة‌الجمع است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. هیچ قضیه‌ی شرطی نمی‌تواند هم حقیقی باشد و هم مانعة‌الرفع؛ یعنی جمع این دو جزء در صدق غیرممکن است، اما کذب هر دو جایز است، یعنی شرطی ممکن است مانعة‌الجمع باشد. گزینه‌ی ۳ شرطی نیست و گزینه‌ی ۱ و ۲ بیان‌گر حقیقه هستند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. نوع و فصل با هم قابل جمع نیستند. یعنی یک مفهوم نمی‌تواند هم نوع باشد هم جنس و در عین حال می‌تواند نه جنس باشد و نه نوع. پس قضیه‌ای که می‌توان در آن این دو مفهوم را به یک قضیه نسبت داد، منفصله‌ی مانعة‌الجمع خواهد بود.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. علت شرطی نامیدن قضایای متصل مشروط بودن حکم آن است. سایر گزینه‌ها هر چند بیانگر مطالب درستی هستند، اما علت شرطی نامیده شدن این قضایا را بیان نمی‌کنند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. انفصال تام میان اجزای قضیه، فقط در منفصله‌ی حقیقی اتفاق می‌افتد. برخی از قضایای منفصل سه جزء یا بیش‌تر دارند و در این قضایا هیچ جزئی تابع جزء دیگر نیست. در قضایای مانعة‌الجمع نیز امکان صدق دو جزء با هم وجود ندارد.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. می‌دانیم که در متصله، همواره تالی تابع مقدم است. حتی اگر در عبارت، قبل از مقدم ذکر شود. اصولاً ماهیت قضیه‌ی شرطی تابع رابطه‌ی میان آنهاست و به همین دلیل شرطی نامیده می‌شود.

۱۷۴

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

این قضیه در واقع چنین است: اگر باران بیارد

آن‌گاه هوا صاف می‌شود.

مقدم

تالی

قضیه‌ی «فلز در اثر حرارت منبسط می‌شود» موجهی کلیه است. توضیح این‌که قضایایی که به شکل یک قانون یا یک حقیقت بیان می‌شوند و سور ندارند، جزء قضایای کلی هستند.

این جسم یا غیرسفید است یا غیرسیاه ← مانع‌الرفع (غیرقابل جمع در کاذب)

در منفصل مانع‌الجمع (غیرقابل جمع در صدق) اگر یک طرف غلط باشد، طرف دوم می‌تواند غلط باشد یا درست.

۱۷۵

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مقدم به لحاظ معنایی مقدم است و تالی به لحاظ معنی دنباله‌ی مقدم است، نه این‌که در لفظ و گفتار چنین باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) محمول باید وصف و حالت موضوع باشد.

(۲) تالی به لحاظ معنایی دنباله‌ی مقدم است.

(۳) انسان به‌طور طبیعی ابتدا موضوع را می‌گوید و سپس محمول را به آن نسبت می‌دهد.

۱۷۶

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

انفصال کامل فقط در منفصله حقیقی برقرار است و علت نام‌گذاری این منفصله هم همین است.

۱۷۷

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. گزینه‌ی ۱ منفصله‌ی حقیقی است.

۱۷۸

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مقدم به لحاظ معنا مقدم است.

۱۷۹

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. با این نوع تقسیم ثنایی می‌توان تمام انواع و اصناف را محصور کرد (لازم به ذکر است که این موضوع خارج از کتاب منطق سال سوم انسانی است)

۱۸۰

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. شکل منطقی قضیه به این صورت است: چو (= وقتی که) در را بگشودند، [آن‌گاه] جمله (= همگی را) دیوانه نامیدم، بنابراین شرطی متصله است.

۱۸۱

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مانع‌الجمع یک قضیه‌ی شرطی منفصل است که دو جزء آن در صدق قابل جمع نیستند، به عبارت دیگر اگر یکی از اجزای آن صادق باشد، جزء دیگر حتماً کاذب خواهد بود. اما در این نوع قضیه، کذب دو جزء باهم امکان‌پذیر است، پس از کذب یک طرف نمی‌توان صدق یا کذب طرف دیگر را فهمید. به این ترتیب گزینه‌های ۱ و ۳ کنار گذاشته می‌شوند. گزینه‌ی ۴ هم درست نیست، زیرا در منفصل حقیقی کذب یک جزء صدق جزء دیگر را نتیجه می‌دهد و بالعکس.

۱۸۲

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. کلی و ذاتی، ذاتی و فصلی، غیرذاتی و عرض عام همگی با هم قابل جمع هستند، یعنی یک مفهوم می‌تواند «هم کلی و هم ذاتی»، «هم ذاتی و هم فصلی» و «هم غیر ذاتی و هم عرض عام» باشند. اما می‌توان گفت: کلی عرضی یا عرض عام است یا عرض خاص و این انفصال تام است و قضیه غیرقابل جمع در صدق و غیرقابل جمع در کذب یعنی منفصل حقیقی است.

۱۸۳

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. هریک از جمله‌های موجود در سؤال به ترتیب: اگر خوب درس بخوانیم (مقدم) در امتحان نگرانی نخواهیم داشت (تالی) و جمله: قضیه‌ی شرطی متصل، تهرانی (موضوع) پایتخت ایرانی (محمول) و جمله: قضیه‌ی حملی و «هرکه توانا بود: مقدم» توانا بود «تالی» و جمله: قضیه شرطی متصل.

۱۸۴

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

- ۱۸۵) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. اگر گفته شود: «الف ب است، الف ب است یا ج د است، اگر الف ب است آن‌گاه ج د است، هیچ الف ب نیست» به ترتیب فضایی: شخصی - شرطیه منفصله - شرطیه متصله - مسوره مطرح شده است.
- ۱۸۶) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در این قضیه، حکم به جدایی و انفصال بین دو ضد شده است که اجتماع و درستی هر دو، محال ولی ارتفاع و نادرستی هر دو جایز است. (قضیه مانعة‌الجمع = غیرقابل جمع در صدق)
- ۱۸۷) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌ها:
 (۱) منفصل مانعة‌الجمع (۲) منفصل حقیقی (۳) منفصل مانعة‌الجمع (۴) منفصل مانعة‌الجمع
- ۱۸۸) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. پایتخت ایران ← محمول تهران ← موضوع است ← نسبت
- ۱۸۹) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. اجزای قضیه‌ی شرطی عبارت است از: مقدم و تالی. «مقدم» جمله‌ای نیست که حتماً در ابتدا بیاید بلکه مقدم به لحاظ معنی مقدم است و تالی به لحاظ معنی دنباله‌ی مقدم است.
- ۱۹۰) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «محمول، صفت یا حالتی است که همیشه به موضوع مرتبط می‌شود.
- ۱۹۱) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. عبارت اول یک قضیه‌ی شرطی متشکل از مقدم و تالی است که بیان می‌کند «هر که به جهان آمده است، نقش خرابی دارد» اما عبارت دوم اصلاً قضیه نیست، زیرا درخواست و دعاست، نه جمله‌ی خبری.
- ۱۹۲) گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در هر قضیه‌ی شرطی متصل، مقدم مستلزم تالی است، یعنی مقدم تالی را ضرورتاً به دنبال دارد و اصلاً شرطی متصل بیان همین ضرورت میان مقدم و تالی است. حتی اگر این رابطه میان مقدم و تالی در واقعیت ضرورت نداشته باشد، اما وقتی ما مقدم و تالی را در قالب شرطی متصل به هم مرتبط می‌کنیم، ناچار میان آن دو نوعی رابطه‌ی ضروری وضع می‌کنیم. مثل وقتی که می‌گوییم «اگر تو بیایی، من هم می‌آیم».
- ۱۹۳) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. قضیه‌ی «هر ایرانی یا روستایی است یا شهری» مانعة‌الجمع است زیرا محال است یک نفر در زمان و مکان واحد هم روستایی باشد و هم شهری، ولی ممکن است هیچ‌کدام نباشد و مثلاً عشایری باشد. قضیه‌ی منفصل غیرقابل جمع در صدق را مانعة‌الجمع می‌گویند، زیرا درست بودن هر دو طرف قضیه محال است ولی ممکن است یک طرف درست باشد و یک طرف غلط یا ممکن است هر دو طرف غلط باشند.
- ۱۹۴) گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
 مثلث یا متساوی‌الاضلاع است یا قائم‌الزاویه ← منفصل مانعة‌الجمع
 تصور یا جزئی است یا کلی ← منفصل حقیقی
- ۱۹۵) گزینه ۴ پاسخ صحیح است.
- ۱۹۶) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. قضیه‌ای که محال است هر دو طرف آن غلط باشد، البته ممکن است یک طرف درست و طرف دیگر غلط باشد و یا هر دو طرف درست باشد، مانعة‌الرفع یا مانعة‌الخلو یا منفصل غیرقابل جمع در کذب نامیده می‌شود.
- ۱۹۷) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. چون در بیت داده شده در صورت تست به التزام و پیوستگی و سازگاری میان دو نسبت حکم شده است، پس قضیه «شرطی متصل» است، هم‌چنین «اگر» نیز نشانه‌ی شرطی متصل است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در قضایای شرطی «توانا بود هر که دانا بود»، «آن گاه ج د است که الف ب باشد»، «اگر همه دست به دست هم دهیم کشور ما به سرعت قله‌های پیشرفت را خواهد پیمود» به ترتیب: «تالی، مقدم» و «تالی، مقدم» و «مقدم» و «مقدم، تالی»، شکل دهنده‌ی قضایا است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. هر یک از قضایای: «هرگز در امتحان نگران نیستم آن‌گاه که خوب درس بخوانم»، «هیچ مؤمنی در نماز خود کاهلی نمی‌کند». «باید محیط زیست را سالم نگه داریم، در صورتی که به فکر آبادانی ایران هستیم»، «توانا بود هر که دانا بود» به ترتیب موصوف به «شرطیه - حملیه - شرطیه - شرطیه» است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. استدلال: «اگر انسانی مسلمان شد متعهد است، اگر متعهد باشد به قول خود عمل می‌کند، پس اگر انسانی مسلمان باشد به قول خود عمل می‌کند» و استدلال: «اگر مسلمانان، بیداری اسلامی خود را حفظ کنند، از شر مستکبران رهایی می‌یابند، اما مسلمانان بیداری اسلامی خود را حفظ می‌کنند، پس از شر مستکبران رهایی می‌یابند» به ترتیب قیاس اقترانی و استثنایی را ترسیم می‌کند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. نوع قضایای «ان تنصروا الله ینصرکم و یثبت اقدامکم»، «ان احد دخیل فی حیاتی الا الله» به ترتیب شرطیه و حملیه می‌باشد و آن‌جا که جمع و رفع دو نسبت ممکن نباشد قضیه، منفصل حقیقی است و آن‌جا که جمع دو نسبت ممکن نباشد قضیه، منفصل مانع‌الجمع می‌باشد.

۱	۱	۲	۳	۴	۳۳	۱	۲	۳	۴	۶۵	۱	۲	۳	۴	۹۷	۱	۲	۳	۴
۲	۱	۲	۳	۴	۳۴	۱	۲	۳	۴	۶۶	۱	۲	۳	۴	۹۸	۱	۲	۳	۴
۳	۱	۲	۳	۴	۳۵	۱	۲	۳	۴	۶۷	۱	۲	۳	۴	۹۹	۱	۲	۳	۴
۴	۱	۲	۳	۴	۳۶	۱	۲	۳	۴	۶۸	۱	۲	۳	۴	۱۰۰	۱	۲	۳	۴
۵	۱	۲	۳	۴	۳۷	۱	۲	۳	۴	۶۹	۱	۲	۳	۴	۱۰۱	۱	۲	۳	۴
۶	۱	۲	۳	۴	۳۸	۱	۲	۳	۴	۷۰	۱	۲	۳	۴	۱۰۲	۱	۲	۳	۴
۷	۱	۲	۳	۴	۳۹	۱	۲	۳	۴	۷۱	۱	۲	۳	۴	۱۰۳	۱	۲	۳	۴
۸	۱	۲	۳	۴	۴۰	۱	۲	۳	۴	۷۲	۱	۲	۳	۴	۱۰۴	۱	۲	۳	۴
۹	۱	۲	۳	۴	۴۱	۱	۲	۳	۴	۷۳	۱	۲	۳	۴	۱۰۵	۱	۲	۳	۴
۱۰	۱	۲	۳	۴	۴۲	۱	۲	۳	۴	۷۴	۱	۲	۳	۴	۱۰۶	۱	۲	۳	۴
۱۱	۱	۲	۳	۴	۴۳	۱	۲	۳	۴	۷۵	۱	۲	۳	۴	۱۰۷	۱	۲	۳	۴
۱۲	۱	۲	۳	۴	۴۴	۱	۲	۳	۴	۷۶	۱	۲	۳	۴	۱۰۸	۱	۲	۳	۴
۱۳	۱	۲	۳	۴	۴۵	۱	۲	۳	۴	۷۷	۱	۲	۳	۴	۱۰۹	۱	۲	۳	۴
۱۴	۱	۲	۳	۴	۴۶	۱	۲	۳	۴	۷۸	۱	۲	۳	۴	۱۱۰	۱	۲	۳	۴
۱۵	۱	۲	۳	۴	۴۷	۱	۲	۳	۴	۷۹	۱	۲	۳	۴	۱۱۱	۱	۲	۳	۴
۱۶	۱	۲	۳	۴	۴۸	۱	۲	۳	۴	۸۰	۱	۲	۳	۴	۱۱۲	۱	۲	۳	۴
۱۷	۱	۲	۳	۴	۴۹	۱	۲	۳	۴	۸۱	۱	۲	۳	۴	۱۱۳	۱	۲	۳	۴
۱۸	۱	۲	۳	۴	۵۰	۱	۲	۳	۴	۸۲	۱	۲	۳	۴	۱۱۴	۱	۲	۳	۴
۱۹	۱	۲	۳	۴	۵۱	۱	۲	۳	۴	۸۳	۱	۲	۳	۴	۱۱۵	۱	۲	۳	۴
۲۰	۱	۲	۳	۴	۵۲	۱	۲	۳	۴	۸۴	۱	۲	۳	۴	۱۱۶	۱	۲	۳	۴
۲۱	۱	۲	۳	۴	۵۳	۱	۲	۳	۴	۸۵	۱	۲	۳	۴	۱۱۷	۱	۲	۳	۴
۲۲	۱	۲	۳	۴	۵۴	۱	۲	۳	۴	۸۶	۱	۲	۳	۴	۱۱۸	۱	۲	۳	۴
۲۳	۱	۲	۳	۴	۵۵	۱	۲	۳	۴	۸۷	۱	۲	۳	۴	۱۱۹	۱	۲	۳	۴
۲۴	۱	۲	۳	۴	۵۶	۱	۲	۳	۴	۸۸	۱	۲	۳	۴	۱۲۰	۱	۲	۳	۴
۲۵	۱	۲	۳	۴	۵۷	۱	۲	۳	۴	۸۹	۱	۲	۳	۴	۱۲۱	۱	۲	۳	۴
۲۶	۱	۲	۳	۴	۵۸	۱	۲	۳	۴	۹۰	۱	۲	۳	۴	۱۲۲	۱	۲	۳	۴
۲۷	۱	۲	۳	۴	۵۹	۱	۲	۳	۴	۹۱	۱	۲	۳	۴	۱۲۳	۱	۲	۳	۴
۲۸	۱	۲	۳	۴	۶۰	۱	۲	۳	۴	۹۲	۱	۲	۳	۴	۱۲۴	۱	۲	۳	۴
۲۹	۱	۲	۳	۴	۶۱	۱	۲	۳	۴	۹۳	۱	۲	۳	۴	۱۲۵	۱	۲	۳	۴
۳۰	۱	۲	۳	۴	۶۲	۱	۲	۳	۴	۹۴	۱	۲	۳	۴	۱۲۶	۱	۲	۳	۴
۳۱	۱	۲	۳	۴	۶۳	۱	۲	۳	۴	۹۵	۱	۲	۳	۴	۱۲۷	۱	۲	۳	۴
۳۲	۱	۲	۳	۴	۶۴	۱	۲	۳	۴	۹۶	۱	۲	۳	۴	۱۲۸	۱	۲	۳	۴

۱۲۹	۱	۲	۳	۴
۱۳۰	۱	۲	۳	۴
۱۳۱	۱	۲	۳	۴
۱۳۲	۱	۲	۳	۴
۱۳۳	۱	۲	۳	۴
۱۳۴	۱	۲	۳	۴
۱۳۵	۱	۲	۳	۴
۱۳۶	۱	۲	۳	۴
۱۳۷	۱	۲	۳	۴
۱۳۸	۱	۲	۳	۴
۱۳۹	۱	۲	۳	۴
۱۴۰	۱	۲	۳	۴
۱۴۱	۱	۲	۳	۴
۱۴۲	۱	۲	۳	۴
۱۴۳	۱	۲	۳	۴
۱۴۴	۱	۲	۳	۴
۱۴۵	۱	۲	۳	۴
۱۴۶	۱	۲	۳	۴
۱۴۷	۱	۲	۳	۴
۱۴۸	۱	۲	۳	۴
۱۴۹	۱	۲	۳	۴
۱۵۰	۱	۲	۳	۴
۱۵۱	۱	۲	۳	۴
۱۵۲	۱	۲	۳	۴
۱۵۳	۱	۲	۳	۴
۱۵۴	۱	۲	۳	۴
۱۵۵	۱	۲	۳	۴
۱۵۶	۱	۲	۳	۴
۱۵۷	۱	۲	۳	۴
۱۵۸	۱	۲	۳	۴
۱۵۹	۱	۲	۳	۴
۱۶۰	۱	۲	۳	۴

۱۶۱	۱	۲	۳	۴
۱۶۲	۱	۲	۳	۴
۱۶۳	۱	۲	۳	۴
۱۶۴	۱	۲	۳	۴
۱۶۵	۱	۲	۳	۴
۱۶۶	۱	۲	۳	۴
۱۶۷	۱	۲	۳	۴
۱۶۸	۱	۲	۳	۴
۱۶۹	۱	۲	۳	۴
۱۷۰	۱	۲	۳	۴
۱۷۱	۱	۲	۳	۴
۱۷۲	۱	۲	۳	۴
۱۷۳	۱	۲	۳	۴
۱۷۴	۱	۲	۳	۴
۱۷۵	۱	۲	۳	۴
۱۷۶	۱	۲	۳	۴
۱۷۷	۱	۲	۳	۴
۱۷۸	۱	۲	۳	۴
۱۷۹	۱	۲	۳	۴
۱۸۰	۱	۲	۳	۴
۱۸۱	۱	۲	۳	۴
۱۸۲	۱	۲	۳	۴
۱۸۳	۱	۲	۳	۴
۱۸۴	۱	۲	۳	۴
۱۸۵	۱	۲	۳	۴
۱۸۶	۱	۲	۳	۴
۱۸۷	۱	۲	۳	۴
۱۸۸	۱	۲	۳	۴
۱۸۹	۱	۲	۳	۴
۱۹۰	۱	۲	۳	۴
۱۹۱	۱	۲	۳	۴
۱۹۲	۱	۲	۳	۴

۱۹۳	۱	۲	۳	۴
۱۹۴	۱	۲	۳	۴
۱۹۵	۱	۲	۳	۴
۱۹۶	۱	۲	۳	۴
۱۹۷	۱	۲	۳	۴
۱۹۸	۱	۲	۳	۴
۱۹۹	۱	۲	۳	۴
۲۰۰	۱	۲	۳	۴
۲۰۱	۱	۲	۳	۴